

مرکز سنجش آموزش مدارس برتر

آزمون ۳

۲۴ اسفند ۱۴۰۰

پرسشنامه

دفترچه عمومی

(گروه ادبیات و علوم انسانی)

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	محتوای آزمون	مدت پاسخ‌گویی
۱	فارسی (۱)	۱۵	۱	۱۵	درس ۱۰ تا ۱۳ (صفحه ۷۳ تا ۱۰۹)	۱۲ دقیقه
۲	عربی، زبان قرآن (۱)	۱۵	۱۶	۳۰	درس ۵ و ۶ (صفحه ۴۷ تا ۷۰)	۱۳ دقیقه
۳	دین و زندگی (۱)	۱۵	۳۱	۴۵	درس ۸ تا ۱۱ (صفحه ۸۲ تا ۱۲۷)	۱۲ دقیقه
۴	زبان انگلیسی (۱)	۱۵	۴۶	۶۰	درس ۳ (صفحه ۷۱ تا ۹۵)	۱۳ دقیقه
	تعداد کل سؤال:	۶۰			مدت پاسخ‌گویی:	۵۰ دقیقه

تمامی حقوق مادی و معنوی آزمون، متعلق به مرکز سنجش آموزش مدارس برتر بوده و هرگونه استفاده از آن بدون داشتن اجازه‌نامه کتبی از این مرکز، خلاف قانون و عرف و قابل پیگیری می‌باشد.

۱. معنای واژه مشخص شده در گزینه ..... نادرست نوشته شده است.

- ۱) آنها با اشتیاق از بین گل ولایی که حاصل جزر و مد آب «خور» است، خود را به قایق‌ها می‌رسانند. (زمین پست)
- ۲) دشمن در برابر ایمان جنود خدا متکی به ماشین پیچیده جنگ است. (مدافعان)
- ۳) آنها چه انسی با خاک گرفته‌اند و خاک، مظهر فقر مخلوق در برابر غنای خالق است. (بی‌نیازی)
- ۴) ساعتی بیش به شروع حمله نمانده‌است و اینجا آیینۀ تجلی همه تاریخ است. (آشکار شدن)

۲. مترادف کدام واژه، در بیت‌های زیر، به چشم نمی‌خورد؟

الف) من ایرانی‌ام آرمانم شهادت	تجلی هستی است جان‌کندن من
ب) چو رهام گشت از کُشانی ستوه	بیچید زو روی و شد سوی کوه
ج) در دژ بیستند و غمگین شدند	پر از غم دل و دیده خونین شدند
۱) قلعه	۳) عقیده
۲) افسر	۴) درمانده

۳. در کدام بیت، نادرستی املائی دیده می‌شود؟

- ۱) من آزاده از خاک آزاده‌گانم
- ۲) همه تیغ و ساعد ز خون بود لعل
- ۳) از این خطۀ نغز پدram پاک
- ۴) بیوشید درج سواران جنگ

۴. در همه گزینه‌ها، غلط املائی وجود دارد، به جز:

- ۱) جبهۀ فتح - خراس و ترس - خانقاه درویشان
- ۲) خسم و دشمن - جام توحید - تقریظ و ستایش
- ۳) هم‌آورد رزم‌آزمای - زجر و مصادره - برآخیختن گرز
- ۴) سهراب و هُجیر - حوادث خارق‌العاده - امثال و حکم

۵. در بین آثار زیر، از کدام شخص، اثری ذکر نشده است؟

«اسرارالتوحید - من زنده‌ام - شاهنامه - گلستان»

- ۱) معصومه آباد
- ۲) فردوسی
- ۳) شیخ ابوسعید ابی‌الخیر
- ۴) سعدی

۶. کدام بیت، از آرایه «اغراق» بی‌بهره است؟

- ۱) شود کوه آهن چو دریای آب
- ۲) خروش سواران و اسپان ز دشت
- ۳) یکی تیز زد بر بر اسپ اوی
- ۴) بشد تیز رهام با خود و گبر

۷. با توجه به عبارت «آفتاب فتح در آسمان سینۀ مؤمنین درخششی عجیب دارد.» کدام گزاره نادرست است؟

- ۱) «فتح»، مشبّه تشبیه است.
- ۲) «سینه» مشبّه‌به تشبیه است.
- ۳) «آفتاب» و «درخشش» تناسب دارند.
- ۴) «آفتاب» مشبّه‌به تشبیه است.

۸. کدام مصراع، به «شیوۀ بلاغی» سروده شده است؟

- ۱) مپندار این شعله، افسرده گردد
- ۲) جز از جام توحید هرگز ننوشم
- ۳) گلی صبر، می‌پرورد دامن من
- ۴) من آزاده از خاک آزادگانم

۹. همه جمله‌های زیر، به‌جز گزینه ..... «ساده» هستند.

- ۱) خطوط دفاعی دشمن یکسره فروریخت.
- ۲) آنها تاریخ آیندۀ بشریت را می‌سازند و آیندۀ بشریت، آیندۀ الهی است.
- ۳) دشمن، برده ماشین است و تو ماشین را در خدمت ایمان کشیده‌ای.
- ۴) اینها دریادلان صف‌شکنی هستند که دل شیطان را از رعب و وحشت می‌لرزاند.

۱۰. در کدام بیت، «کلمات مُمال» استفاده شده است؟

- (۱) پیاده، ندیدی که جنگ آورد
- (۲) هم اکنون تو را، ای نَبَرده سوار
- (۳) پیاده مرا زان فرستاده، طوس
- (۴) کُشانی بدو گفت: با تو سلیح

سَرِ سرکشان، زیر سنگ آورد؟
پیاده بیاموزمست کارزار
که تا اسب بستانم از اشکبوس
نبینم همی جز فسوس و مزیح

۱۱. در کدام بیت‌ها، متمم با دو حرف اضافه نیامده است؟

- (الف) کمان به زه را به بازو فکند
- (ب) بزد بر بر و سینه اشکبوس
- (ج) به رستم بر آنگه بیارید تیر
- (د) کمان را بمالید رستم به چنگ
- (هـ) زنی بود بر سان گُردی سوار
- (و) فرود آمد از دژ به کردار شیر
- (ز) به پیش سپاه اندر آمد چو گرد
- (ح) کمان را به زه کرد و بگشاد بر

به بند کمر بر، بزد تیر چند
سپهر آن زمان، دست او داد بوس
تهدمتن بدو گفت: بر خیره خیر
به شست اندر آورده، تیر خَدنگ
همیشه به جنگ اندرون نامدار
کمر بر میان، بادپایی به زیر
چو رعِدِ خروشان یکی و یله کرد
نَبَد مرغ را پیش تیرش گذر

- (۱) الف - ج - د (۲) ب - و - ح (۳) ب - د - ز (۴) الف - ج - ح

۱۲. کدام گزینه با عبارت «همانا دل‌ها با یاد خدا آرامش می‌یابد.» هم‌سویی معنایی دارد؟

- (۱) تاریخ، مشیت باری تعالی است که از طریق انسان‌ها به انجام می‌رسد تاریخ فردای کره زمین به وسیلهٔ این جوانان تحقق می‌یابد.
- (۲) بعضی دیگر از بچه‌ها گوشه خلوتی یافته‌اند و گذشتهٔ خویش را با وسواس یک قاضی می‌کاوند.
- (۳) صف طویل رزمندگان تازه‌نفس، با آرامش و اطمینانی که حاصل ایمان است، وسعت جبههٔ فتح را به سوی فتوحات آینده طی می‌کنند.
- (۴) تو گویی اشیا گنجینه‌هایی از رازهای شگفت خلقت هستند، اما تو تا به حال در نمی‌یافته‌ای.

۱۳. مفاهیم «آینده‌نگری - از ماست که بر ماست - تمسخر - رجز خوانی» به ترتیب از کدام ابیات برداشت می‌شود؟

- (الف) بخندید رستم، به آواز گفت
  - (ب) سر گِرد باید هم اوّل برید
  - (ج) نباشی بس ایمن به بازوی خویش
  - (د) مرا مادرم نام، مرگ تو کرد
- (۱) ب، ج، الف، د (۲) ج، ب، د، الف (۳) د، ج، الف، ب (۴) د، ب، الف، ج

که بنشین به پیش گرانمایه جُفت
نه چون گوسفندان مردم درید
«خورد گاو نادان ز پهلوی خویش»
زمانه مرا پُتک ترگ تو کرد

۱۴. چند بیت زیر، با آیه «وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قَاتَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ» قرابت مفهومی دارد؟

- (الف) من ایرانی‌ام آرمانم شهادت
  - (ب) مپندار این شعله، افسرده گردد
  - (ج) نه تسلیم و سازش، نه تکریم و خواهش
  - (د) کنون رود خلق است، دریای جوشان
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

تجلی هستی است جان کندن من
که بعد از من افروزد از مدفن من
بتازد به نیرنگ تو، توسن من
همه خوشهٔ خشم شد خرمن من

۱۵. از کدام بیت، زمینهٔ «قومی و ملی» حماسه دریافت می‌شود؟

- (۱) بجنیبید رهام زان رزمگاه
- (۲) بزرگان ایران گشاده‌دلند
- (۳) بدو داد شاه، اختر کاویان
- (۴) به رزم اندرون کشته شد اشکبوس

برون تاخت اسب از میان سپاه
تو گویی که آهن همی بگسلند
بر آن سان که بودی به رسم کیان
وزو شادمان شد دل گیو و طوس

عربی، زبان قرآن

مدت پاسخ‌گویی: ۱۳ دقیقه

■ عین الأصحّ و الأدقّ في الترجمة أو المفهوم (۲۱-۱۶):

۱۶. «تقومُ منْظَمَةُ اليونسكو بتسجيلِ المناطقِ الثقافيّةِ في قائِمةِ التّراثِ العالَميّ»:

- (۱) سازمان یونسکو برمی خیرد و آثار فرهنگی را در فهرست میراث جهان ثبت می‌کند.
- (۲) سازمان یونسکو اقدام به ثبت مناطق فرهنگی در فهرست میراث جهانی می‌کند.
- (۳) سازمان یونسکو آثار فرهنگی را در لیست میراث جهان ثبت کرده است.
- (۴) سازمان یونسکو اقدام به ثبت آثار فرهنگی در لیست میراث جهان کرده است.

۱۷. «ولئك الغواصون الذين ذهبوا إلى أعماق المحيط ليلاً، شاهدوا مئات المصابيح الملوّنة!»:

- (۱) آن غواصانی که در شب به اعماق دریا رفته‌اند هزاران چراغ رنگی دیده‌اند!
- (۲) آنها غواصانی هستند که در شب به اعماق دریا رفتند و صدها چراغ نورانی مشاهده کردند!
- (۳) این غواصانی که شب هنگام به اعماق اقیانوس‌ها رفته‌اند هزاران چراغ نورانی دیده‌اند!
- (۴) آن غواصانی که در شب به اعماق اقیانوس رفته‌اند صدها چراغ رنگی دیده‌اند!

۱۸. «عفوًا، ما عندی وصفةٌ، أريدُ هذه الادويةَ المكتوبةَ على الورقة»:

- (۱) ببخشید، نزد من نسخه‌ای است، می‌خواهم این داروها را بر روی برگه بنویسم.
- (۲) ببخشید، نسخه‌ای ندارم، این داروها بر روی برگه نوشته شده‌اند.
- (۳) ببخشید، نسخه‌ای دارم، این داروهای روی برگه را می‌خواهم.
- (۴) ببخشید، نسخه‌ای ندارم، این داروهای نوشته‌شده بر روی برگه را می‌خواهم.

۱۹. عین الصحیح:

- (۱) یضربُ الله الأمثالَ للناس!؛ مثل‌های الهی برای مردم زده می‌شود!
- (۲) الحسدُ یأکلُ الحسناتِ كما تأکلُ النارُ الحطب!؛ حسادت می‌تواند مانند آتش خوبی‌ها را بخورد!
- (۳) هل لک معلومات عن طاق کسری؟؛ آیا معلوماتی دربارهٔ طاق کسری داری؟
- (۴) قد أنشدَ قصیدتینِ عن أحدِ قصور الملوک الساسانیین!؛ دو قصیده را دربارهٔ یک قصر پادشاه ساسانی سروده است!

۲۰. عین الخطأ:

- (۱) یستخدِمونَ الحديدَ فی صنعِ السیارة!؛ آهن را در ساخت ماشین به کار می‌برند!
- (۲) طعام الفطور خبزٌ و زبدة و حلیب!؛ غذای صبحانه نان و پنیر و شیر است!
- (۳) الأعشاب الطبیّة لمعالجة بعض الأمراض!؛ گیاهان دارویی برای معالجهٔ برخی بیماری‌ها هستند!
- (۴) لا تتحرّک عین البومة فإنّها ثابتة!؛ جغد چشمش را حرکت نمی‌دهد و آن ثابت است!

۲۱. «جغد، این نقص را با حرکت دادن سرش در هر جهتی جبران می‌کند!»:

- (۱) تُعوّضُ البومةُ هذا النقص بتحرّک رأسه فی کلّ الجهات!
- (۲) تُعوّضُ البومةُ هذا النقص بتحرّک رأسه فی کلّ جهة!
- (۳) البومةُ تُعوّضُ هذه النقائص بتحرّک رأسه فی کلّ الجهات!
- (۴) تُعوّضُ البومةُ هذا النقص بتحرّک رأسه فی کلّ جهة!

■ اقرأ النصّ التالی بدقّة ثمّ أجب عن الاسئلة (۲۳ و ۲۲):

كان ذوالقرنین ملكاً عادلاً موحداً يحكم مناطق واسعة و يدعو الناس إلى التوحيد و العدالة. سارَ مع جيوشه نحو الشرق و الشمال. حتى وصل إلى قوم كانوا في عذاب شديد و طلبوا منه بناء سد عظيم حتى يحافظوا على أموالهم و أنفسهم.

۲۲. «من كان ملكاً عادلاً؟» عین الخطأ:

- (۱) الملك الموحّد الذی يحکم مناطق واسعة!
- (۲) ذو القرنین
- (۳) الذی طلب من قومه بناء سدّ عظیم!
- (۴) الذی سار مع جيوشه نحو الشرق و الشمال!

۲۳. لماذا سار الملك نحو الشرق و الشمال؟

- (۱) حتّى يحافظ أموال القوم و أنفسهم!
- (۲) لبناء سدّ عظیم!
- (۳) ليحكم قوماً كانوا في عذاب شديد و يكتسب أموالهم!
- (۴) ليدعو الناس إلى التوحيد و العدالة!

■ عین الخطأ عن الإعراب و التحليل الصرفي (۳۰-۲۴):

۲۴. «يُحَافِظُوا»:

- (۱) فعل مضارع - له حرف زائد / فعل و مع فاعله جملة فعلية
- (۲) مضارع - له ثلاثة حروف أصلية / فعل و فاعل
- (۳) مزيد ثلاثي (من باب مفاعلة) - حروفه الأصلية «ح ف ظ» / فعل و فاعله جملة فعلية
- (۴) للغائبين (جمع مذكر غائب) - مصدره «حِفظ» / فعل و مفعوله «أموال»

۲۵. «التَّوْحِيدُ»:

- (۱) اسم - مفرد - مذكر / مجرور بحرف جرّ
- (۲) فعله الماضي على وزن «تَفَعَّلَ» - مصدر و له حرفان زائدان / مجرور بحرف «إلى»
- (۳) حروفه الأصلية «و ح د» - مصدر على وزن تفعيل / «إلى التوحيد»: جار و مجرور
- (۴) اسم - مصدر (لفعل «وَحَّدَ، يُوَحِّدُ») / مجرور بحرف جرّ

۲۶. عین الخطأ فی ضبط الحركات:

- (۱) قَدْ أَنْزَلَ اللهُ عَلَيْنَا نِعْمًا مُنْهَمِرَةً.
- (۲) التلميذاتُ يَتَعَلَّمْنَ الدروسَ بسرعة.
- (۳) نحن نُوَزِّعُ الأوراقَ بَيْنَ الطُّلابِ.
- (۴) هل تَسْتَمِعْنَ كلامه؟

۲۷. عین الخطأ:

- (۱) البومة: طائرٌ ينامُ في النَّهارِ
- (۲) الجرباء: عضوٌ في جسم الحَيوانِ
- (۳) ظلام: عدم وجود الضوء
- (۴) البط: طائرٌ يعيشُ في البرِّ و الماءِ

۲۸. عین الخطأ فی المحلّ الإعرابيّ للكلمات:

- (۱) ما قسم الله للعباد شيئاً أفضل من العقل: مفعول
- (۲) «ضرب لنا مثلاً و نسی خلقه»: مفعول
- (۳) عداوة العاقل خيرٌ من صداقة الجاهل: مبتدأ
- (۴) هذا طالبٌ أغلق باب صالة الامتحان: خبر

۲۹. عین الصحيح للفراغ ليكون الخبر اسماً: «اولئك ..... يجتهدن كثيراً في أمورهن!»

- (۱) الموقنون
- (۲) موقنون
- (۳) موققات
- (۴) الموققات

۳۰. فی أيّ عبارة ماجاء للخبر مضافاً إليه؟

- (۱) قلوب الأحرار قیور الأسرار.
- (۲) هل أنتِ مسؤولة الاستقبال؟
- (۳) مرض السكر مرض شديد.
- (۴) لسان القط مملوء الغدد.

دين و زندگي

مدت پاسخگویی: ۱۲ دقیقه

۳۱. بنا بر آیه ۱۰ سوره نساء، حقیقت و باطن عمل چه کسانی جز این نیست که آنتشی در شکم خود فرو می برند؟

- (۱) کسانی که کارهای زشت انجام دهند و هنگامی که مرگ یکی از آنها فرا رسد می گوید: الان توبه کردم.
- (۲) کسانی که اموال یتیمان را از روی ستم می خورند.
- (۳) کسانی که طلا و جواهرات می اندوزند و انفاق نمی کنند.
- (۴) آنان که نماز نمی خوانند و از محرومان دستگیری نمی کنند.

۳۲. رستگاری بزرگ اهل بهشت چیست؟

- (۱) هم نشینی با پیامبران، راستگويان، شهیدان و نیکوکاران
- (۲) بالاترین نعمت بهشت، یعنی رسیدن به مقام خشنودی خدا
- (۳) یافتن دارالسلام و سرای سلامتی برای خود
- (۴) زندگی سرشار از عشق، سرور و لذت با همسران بهشتی

۳۳. مطابق آیات سوره مبارکه مدثر، ترک چه اعمالی به عنوان عوامل دوزخی شدن انسان یاد شده است؟

- (۱) مست و مغرور نعمت های دنیایی شدن
- (۲) اهل نماز و اطعام مساکین نبودن
- (۳) اصرار ورزیدن بر گناهان کبیره
- (۴) توبه را تا لحظه مرگ به تأخیر انداختن

۳۴. از حدیث شریف نبوی «الدُّنْيَا مَرْعَى الْآخِرَةِ» کدام مفهوم مستنبط می‌گردد؟
- ۱) دل و قلب انسان، بهترین و مناسب‌ترین زمان برای کشت محصول دنیاست.
  - ۲) هر کس نگران عاقبت خود است، باید زندگی دینی را سرلوحه زندگی خود قرار دهد.
  - ۳) سرنوشت ابدی انسان‌ها براساس اعمال آنان در دنیا تعیین می‌شود.
  - ۴) باقی ماندن بر پیمان خود با خدا و وفای بر عهد، رضایت خدا را در پی دارد.
۳۵. خطایی که مخاطبان عبارت قرآنی ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَندَاداً يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ﴾ دچار آن شده‌اند، عمل نمودن به کدام فرمایش بزرگان دین است؟
- ۱) «خداوند، بنده گناهکار توبه‌کننده را دوست دارد.»
  - ۲) «هر کس در روز قیامت با محبوب خود محشور می‌شود.»
  - ۳) «ارزش هر انسانی به اندازه چیزی است که دوست می‌دارد.»
  - ۴) «در حرم خدا غیر خدا را جا ندهید.»
۳۶. تمام موارد ذکر شده در کدام گزینه از شرایط توکل حقیقی است؟
- ۱) به کارگیری فکر و اندیشه، توکل بر خداوند، پیمودن راه‌های ممکن، تلاش با عزم و اراده محکم
  - ۲) به کارگیری فکر و اندیشه، مشورت با دیگران، انتخاب بهترین راه ممکن، تلاش با عزم و اراده محکم
  - ۳) برنامه‌ریزی، مشورت با دیگران، تلاش با عزم و اراده محکم، درس گرفتن از اشتباهات و تکرار نکردن آنها
  - ۴) مشورت با دیگران، استخاره گرفتن از قرآن، تفکر و اندیشه، تلاش با عزم و اراده محکم
۳۷. بنابر فرمایش امام صادق (علیه السلام) در چه صورت خداوند از کار بنده‌اش چاره‌جویی می‌کند و انسان متوکل می‌بایست در ..... خود بر خدا توکل کند.
- ۱) بنده‌ای که با نیت خالص به خداوند پناه ببرد - قلب
  - ۲) بنده‌ای که خواست خداوند را به خواست خود ترجیح دهد - روح
  - ۳) بنده‌ای که خواست خداوند را به خواست خود ترجیح دهد - قلب
  - ۴) بنده‌ای که با نیت خالص به خداوند پناه ببرد - روح
۳۸. محرومیت از نگاه خداوند در روز قیامت، فرجام شوم کدام گروه است؟
- ۱) کسانی که همراه بدکاران غرق در معصیت خدا می‌شدند.
  - ۲) کسانی که نیکی دنیا و آخرت را می‌طلبند.
  - ۳) کسانی که آخرت را به بهای دنیا می‌فروشند.
  - ۴) کسانی که پیمان الهی و سوگندهای خود را به بهای ناچیزی می‌فروشند.
۳۹. استحکام بیشتر عهدها در گرو چیست و کدام‌یک از آثار چیزی است که رسیدن به هدف را آسان‌تر می‌کند؟
۱) تکرار عهد - استواری بر هدف	۲) تجدید عهد - استواری بر هدف
۳) تکرار عهد - رستگاری و نجات انسان	۴) تجدید عهد - رستگاری و نجات انسان
۴۰. امیرالمؤمنین علی (علیه السلام) درباره چگونگی پیروی از خود چه می‌فرماید؟
۱) توانایی ما در تبعیت کامل	۲) ناتوانی ما در تبعیت کامل
۳) ناتوانی ما در تبعیت نسبی	۴) توانایی ما در تبعیت نسبی
۴۱. چه چیزی به زندگی آدمی جهت می‌دهد و دین‌داری با چه چیزی شروع می‌شود؟
۱) محبت - دوستی با دوستان خدا	۲) محبت - دوستی خدا
۳) عزم و اراده - دوستی خدا	۴) عزم و اراده - دوستی با دوستان خدا
۴۲. انسان متوکل نتایج حاصل از انجام وظایف خود را چگونه می‌بیند و از منظر انسان متوکل، خداوند نسبت به بندگانش چگونه است؟
- ۱) مصلحت خود انسان، اگر به آن مصلحت آگاه باشد - رحیم‌تر از هر کس دیگر
  - ۲) تقدیر و حکمت الهی - مهربان‌تر از هر کس دیگر
  - ۳) مصلحت خود انسان، هرچند به آن مصلحت آگاه نباشد - مهربان‌تر از هر کس دیگر
  - ۴) تقدیر و حکمت الهی - داناتر از هر کس دیگر

۴۳. با تدبیر در آیات شریفه قرآن کریم، اگر حضرت حق بخواهد رحمت خود را به بنده‌ای برساند، چه عواملی بازدارندهٔ این رحمت هستند و خداوند متعال از پیامبرش می‌خواهد تا دربارهٔ توکل چه بگوید؟

(۱) کسی توانایی بازدارندگی ندارد - «قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ»

(۲) کاشفاتِ ضَرَّةٍ - «قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ»

(۳) مُمَسِّكَاتُ رَحْمَتِهِ - «قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ»

(۴) کسی توانایی بازدارندگی ندارد - «قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ»

۴۴. برترین دوستان خدا، زندگی خود را در چه مسیری سپری کرده‌اند و لازمهٔ دوستی با آنان چیست؟

(۱) «فَاتَّبِعُونِي» - عمل و پیروی از آنان

(۲) «يَغْفِرْ لَكُمْ» - عقیده به عصمت آنان

(۳) «يَغْفِرْ لَكُمْ» - عمل و پیروی از آنان

(۴) «فَاتَّبِعُونِي» - عقیده به عصمت آنان

۴۵. توکل به معنای ..... است و انسان متوکل پس از انجام وظیفه خود، ..... را به خدا می‌سپارد. هم‌چنین بی‌توجهی به اسباب و

ابزارها در راستای دستیابی به نیازها و خواسته‌ها، معلول بی‌توجهی به ..... است.

(۱) اعتماد به خداوند - نتیجه کار - حکمت الهی

(۲) اعتقاد به تقدیر الهی - توفیق انجام کار - حکمت الهی

(۳) اعتماد به خداوند - محصول کار - رحمت الهی

(۴) اعتقاد به تقدیر الهی - نتیجه کار - رحمت الهی

مدت پاسخ‌گویی: ۱۳ دقیقه

زبان انگلیسی

46. At 11 o'clock yesterday, when the storm -----, I ----- in the garden.

1) was breaking / was working

2) broke / worked

3) broke / was working

4) breaks / am working

47. A: Who repaired your bike for you?

B: Nobody, I repaired it-----.

1) for me

2) myself

3) mine

4) my own

48. You should not give up trying. I am sure that a new idea will ----- in your mind and you can run a new business.

1) make

2) solve

3) develop

4) quit

49. Do you remember that last year Parnian was sick for a long time, so she couldn't ----- her classes regularly.

1) participate

2) take part

3) take place

4) attend

50. Parham climbed the ladder of ----- one after the other until he became the president of the company.

1) invention

2) research

3) building

4) success

51. If you give the baby something fun to do, the ----- one will not get into as much trouble.

1) energetic

2) neat

3) hospitable

4) domestic

52. On August 26 he returned to his laboratory in New Jersey, and the following day began his ----- on his electric light bulb.

1) schedules

2) experiments

3) graduations

4) melodies

مرکز سنجش آموزش مدارس برتر

آزمون ۳

۲۴ اسفند ۱۴۰۰

پرسشنامه

اختصاصی علوم انسانی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از سؤال	تا سؤال	محتوای آزمون	مدت پاسخ‌گویی
۱	ریاضی و آمار (۱)	۱۵	۱	۱۵	فصل ۲ درس ۴ و فصل ۳ درس ۱ (صفحه ۶۳ تا ۸۴)	۲۰ دقیقه
۲	اقتصاد	۱۰	۱۶	۲۵	درس ۸ تا ۱۰ (صفحه ۸۱ تا ۱۱۵)	۱۰ دقیقه
۳	علوم و فنون ادبی (۱)	۲۵	۲۶	۵۰	درس ۷ تا ۹ (صفحه ۵۹ تا ۷۸)	۲۵ دقیقه
۴	تاریخ (۱)	۱۰	۵۱	۶۰	درس ۹ تا ۱۱ (صفحه ۸۰ تا ۱۰۸)	۱۰ دقیقه
۵	جغرافیای ایران	۱۰	۶۱	۷۰	درس ۶ و ۷ (صفحه ۴۶ تا ۷۱)	۱۰ دقیقه
۶	جامعه‌شناسی (۱)	۱۰	۷۱	۸۰	درس ۸ تا ۱۰ (صفحه ۶۰ تا ۸۸)	۱۰ دقیقه
۷	منطق	۱۰	۸۱	۹۰	درس ۷ و ۸ (صفحه ۶۲ تا ۸۲)	۱۰ دقیقه
	تعداد کل سؤال:	۹۰			مدت پاسخ‌گویی:	۹۵ دقیقه

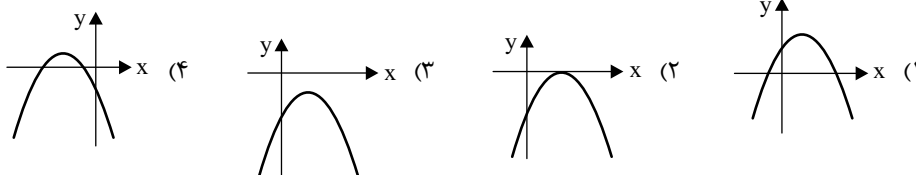
تمامی حقوق مادی و معنوی آزمون، متعلق به مرکز سنجش آموزش مدارس برتر بوده و هرگونه استفاده از آن بدون داشتن اجازه‌نامه کتبی از این مرکز، خلاف قانون و عرف و قابل پیگیری می‌باشد.

۱. کدام عبارت زیر نشان‌دهنده تابع درجه ۲ نیست؟

(۱) $y = x^2 + 2x + 1$ (۲) $y = (x+1)(x+2)$ (۳) $y = (x^2 + x) \div x$ (۴) $y = x(x+1)$

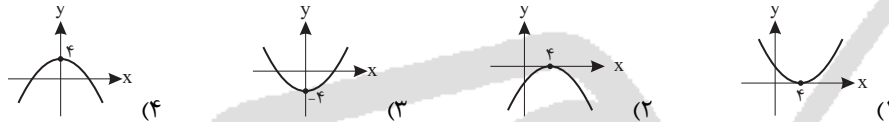
۲. نمودار تابع $y = -x^2 + 4x - 5$ در کدام گزینه آمده است؟

۳. طول رأس سهمی به معادله $y = x^2 - 3$ کدام است؟

(۱) صفر (۲) $-\frac{3}{2}$ (۳) $\frac{3}{2}$ (۴) -3

۴. کدام نمودار نشان‌دهنده تابع $y = 4 - x^2$ است؟

۵. مختصات رأس سهمی به معادله $y = 3(x-2)^2 + 1$ کدام است؟

(۱) $(-2, 1)$ (۲) $(2, -1)$ (۳) $(-2, -1)$ (۴) $(2, 1)$

۶. درباره سهمی به معادله $y = \frac{1}{4}(x+2)^2 + 5$ کدام گزینه درست است؟

(۱) مختصات رأس سهمی $(2, 5)$ است.

(۲) در رسم سهمی، دو سر سهمی رو به بالا است.

(۳) محور عرض‌ها را در نقطه‌ای به عرض $2 + \sqrt{10}$ قطع می‌کند.

(۴) محور عرض‌ها را در نقطه‌ای به عرض ۳ قطع می‌کند.

۷. اگر تابع درآمد شرکتی به صورت $y = -x^2 + 60x$ و تابع هزینه آن $y = 8x + 20$ باشد، بیشترین

ماکزیمم مقدار سود شرکت کدام است؟

(۱) ۲۶۸۴ (۲) ۶۵۶ (۳) ۳۴۰۰ (۴) ۲۰۰۸

۸. اگر $2x + a = 100$ باشد، x و a به ترتیب چند باشد تا $y = ax$ ماکزیمم شود؟

(۱) ۵۰ و ۲۵ (۲) ۵۰ و ۲۵ (۳) ۲۵ و ۲۵ (۴) ۵۰ و ۷۵

۹. کدام گزینه درباره داده‌ها و واقعیت‌های آماری درست است؟

(۱) به هر یک از افراد یا چیزهایی که در یک بررسی آماری گردآوری می‌شوند، نمونه گفته می‌شود.

(۲) مجموعه کل واحدهای آماری را جامعه آماری می‌نامند.

(۳) هر زیر مجموعه از جامعه آماری را یک نمونه تصادفی می‌گویند.

(۴) نمونه‌ای که همه اعضای جامعه شانس انتخاب یکسان داشته باشند، جامعه هم‌شانس گویند.

۱۰. کدام گزینه گویای روش‌های گردآوری داده‌ها نیست؟

(۱) مشاهده - مصاحبه - پرسش‌نامه

(۲) پرسش‌نامه - دادگان‌ها - مشاهده

(۳) مشاهده - پرسش‌نامه - دادگان‌ها

(۴) دادگان‌ها - مشاهده - تفکر و تحقیق

۱۱. فرآیند سرشماری نفوس و مسکن، به روش ..... صورت می‌گیرد.

(۱) مشاهده

(۲) مصاحبه

(۳) پرسش‌نامه

(۴) دادگان‌ها

۱۲. تفاوت بین آماره و پارامتر این است که آماره در ..... و پارامتر در ..... کاربرد دارد و ..... همواره ثابت است.

(۱) جامعه آماری - نمونه - پارامتر

(۲) نمونه - جامعه آماری - آماره

(۳) نمونه - جامعه آماری - پارامتر

(۴) جامعه آماری - نمونه - آماره

محل انجام محاسبات

۱۳. کدام گزینه درباره محدودیت‌های روش‌های آمارگیری درست بیان شده است؟

- (۱) پرسش‌نامه: اگر تعداد واحدها زیاد باشند، زمان بر است.
- (۲) دادگان‌ها: دقیق نیست.
- (۳) مشاهده: همیشه اطلاعات ثبتي در اختیار نیست.
- (۴) مصاحبه: زمان بر است و دقیق نیست.

۱۴. می‌خواهیم مدت زمانی را که دانش‌آموزان یک کلاس ۲۰ نفره در طول یک هفته صرف مطالعه کتاب‌های غیردرسی می‌کنند، آمارگیری کنیم. برای این کار ۴ دانش‌آموز ردیف آخر را انتخاب می‌کنیم. در این آمارگیری دانش‌آموزان کلاس، دانش‌آموزان ردیف آخر و هر دانش‌آموز کلاس به ترتیب بیانگر کدام‌اند؟

- (۱) نمونه - جامعه - واحد آماری
- (۲) جامعه - نمونه - داده
- (۳) جامعه - نمونه - واحد آماری
- (۴) نمونه - داده - جامعه

۱۵. «وضعیت تأهل»، «طول پاره‌خط» و «رتبه در کنکور سراسری» به ترتیب چه نوع متغیرهایی هستند؟

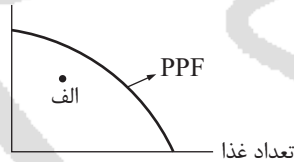
- (۱) کیفی اسمی - کمی فاصله‌ای - کمی نسبی
- (۲) کیفی ترتیبی - کمی نسبی - کیفی ترتیبی
- (۳) کمی ترتیبی - کمی نسبی - کمی فاصله‌ای
- (۴) کیفی اسمی - کمی نسبی - کیفی ترتیبی

مدت پاسخ‌گویی: ۱۰ دقیقه

اقتصاد

۱۶. نقطه (الف) موقعیت یک کشور فرضی روی منحنی مرز امکانات تولید را نشان می‌دهد، کدام گزینه علت قرار گرفتن در این شرایط نمی‌باشد؟

تعداد بقیه کالاها

- (۱) تغییرات در فناوری‌های صنعتی و رویه‌های تولید
- (۲) افزایش تعداد منابع تولید
- (۳) استفاده از سرمایه کمتر برای تولیدات
- (۴) واردات بی‌رویه و یا تحریم‌های اقتصادی

۱۷. در یک کشور فرضی با ۹۸ میلیون نفر جمعیت، ۲۸ میلیون نفر زیر ۱۵ سال سن دارند، ۳۰ میلیون نفر غیرفعال و ۲۰ میلیون نفر شاغل هستند. در این کشور نرخ بیکاری چقدر است؟

- (۱) ۶۶٪
- (۲) ۵۲٪
- (۳) ۵۰٪
- (۴) ۶۴٪

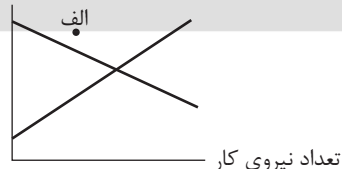
۱۸. با توجه به موارد (الف) و (ب) کدام گزینه صحیح است؟

(الف) این بیکاری هنگام رکود اقتصادی اتفاق می‌افتد.

(ب) مطابق با معیارهای بانک جهانی، درآمد افرادی که زیر خط فقر مطلق قرار دارند، چقدر است؟

- (۱) الف) بیکاری دوره‌ای - ب) ۱/۹ دلار
- (۲) الف) بیکاری اصطلاحی - ب) ۱/۴ دلار
- (۳) الف) بیکاری دوره‌ای - ب) ۱/۹ دلار
- (۴) الف) بیکاری اصطلاحی - ب) ۱/۹ دلار

دستمزد

۱۹. کدام گزینه پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

(الف) روش کلی در تعیین میزان فقر چیست؟

(ب) کدام گزینه از عوامل مهم بیکاری و فقر نیست؟

(ج) با توجه به نمودار مقابل در نقطه (الف) بازار با چه

وضعیتی مواجه است؟

- (۱) سنجش درآمد سرانه کشور و تعیین ارزش دلاری از طریق روش PPP و مشخص کردن سطح فقر - بی‌ثباتی قیمت‌ها - (ج) کمبود عرضه نیروی کار
- (۲) مقایسه نیازمندی‌های افراد با توانمندی آنان برای دستیابی به آن نیازمندی‌ها - (ب) افزایش واردات و صادرات - (ج) مازاد عرضه نیروی کار
- (۳) سنجش درآمد سرانه کشور و تعیین ارزش دلاری از طریق روش PPP و مشخص کردن سطح فقر - (ب) قاچاق یا واردات کالاهای مشابه با نمونه داخلی - (ج) مازاد تقاضای نیروی کار
- (۴) مقایسه نیازمندی‌های افراد با توانمندی‌های آنان برای دستیابی به آن نیازمندی‌ها - (ب) قانون‌گذاری‌های داخلی متعدد، متناقض و دائماً در حال تغییر - (ج) کمبود تقاضای نیروی کار

۲۰. با توجه به موارد (الف) و (ب) کدام گزینه صحیح است؟
 الف) کدام انتخاب موجب گسترش تجارت در داخل کشورها و بین ملت‌ها و رونق فعالیت‌هایی همچون دریانوردی و حمل و نقل شد؟
 ب) نقش اصلی پول در مبادلات چیست؟
 (۱) الف) رسیدهای معتبر نزد صرافی‌ها - ب) آسان‌سازی مبادله
 (۲) الف) پول فلزی - ب) حفظ ارزش
 (۳) الف) رسیدهای معتبر نزد صرافی‌ها - ب) حفظ ارزش
 (۴) الف) پول فلزی - ب) آسان‌سازی مبادله
۲۱. اطلاعات ارائه شده در جدول زیر، مربوط به یک جامعه فرضی است. با توجه به آن:

الف) نسبت نقدینگی به شبه پول چقدر است؟

ب) حجم پول چقدر است؟

۱	ارزش مسکوکات در دست مردم	۶۰٪ ارزش اسکناس‌ها
۲	ارزش اسکناس‌های نزد مردم	۶۲۰۰ واحد پولی
۳	میزان سپرده‌های دیداری	$\frac{1}{4}$ میزان سپرده‌های پس‌انداز بلندمدت
۴	میزان سپرده‌های پس‌انداز بلندمدت	۸۰۰۰ واحد پولی
۵	مجموع سپرده‌های دیداری و چک‌پول‌ها	۷۸۰۰ واحد پولی
۶	میزان سپرده‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت	۲۰۰۰ واحد پولی

(۱) الف) $\frac{1}{772}$ - ب) $\frac{21}{720}$

(۲) الف) $\frac{2}{772}$ - ب) $\frac{17}{720}$

(۳) الف) $\frac{1}{772}$ - ب) $\frac{21}{720}$

(۴) الف) $\frac{2}{772}$ - ب) $\frac{17}{720}$

۲۲. با توجه به سؤالات زیر کدام گزینه صحیح است؟

الف) در شرایطی که کشور با شتاب افزایش قیمت‌ها مواجه است، چه سیاستی باید اعمال شود؟

ب) کدام گزینه از عوامل بروز تورم نیست؟

(۱) الف) سیاست پولی انقباضی - ب) نوسانات نرخ ارز

(۲) الف) سیاست پولی انبساطی - ب) افزایش درآمدهای نفتی

(۳) الف) سیاست پولی انقباضی - ب) فزونی عرضه بر تقاضا

(۴) الف) سیاست پولی انبساطی - ب) ناهماهنگی افزایش نقدینگی کشور با افزایش تولید

۲۳. در کشوری فرضی درصد تغییرات CPI در کشور (الف) و (ب) با هم برابر است، هزینه سبد بازار در سال

۲۰۲۲ در کشور (ب) چقدر است؟

سال ۲۰۲۲	سال ۲۰۲۱	هزینه سبد بازار
؟	۵۱۰۰	نام کشور
۷۷۰۰	۷۰۰۰	الف
		ب

الف) ۵۶۱۰ واحد پولی

ب) ۶۷۱۰ واحد پولی

۳) ۶۵۱۰ واحد پولی

۴) ۷۶۱۰ واحد پولی

۲۴. هریک از جملات زیر مربوط به کدام دوره تاریخی در ایران است؟

الف) در این دوران درحالی‌که کشورهای دیگر منطقه همچون مصر و ترکیه و سوریه و لبنان، در روند تجارت و گسترش تولید و صادرات محصولات کشاورزی، رشد مطلوبی داشتند، ایران گرفتار ضعف‌های ساختاری در اقتصاد بود.

ب) ویژگی عمده این دوره جدا شدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود بود.

ج) رونق و آبادانی اقتصاد ایران را در این دوران، در زیربنایها، عمران بندرها، بازارها، مدارس علمی و ... می‌توان دید.

(۱) الف) دوره قاجار - ب) دوره قاجار - ج) تا اواسط حکومت صفویه

(۲) الف) دوره صفویه - ب) دوره قاجار - ج) دوره پهلوی

(۳) الف) دوره قاجار - ب) دوره پهلوی - ج) تا اواسط حکومت صفویه

(۴) الف) دوره صفویه - ب) دوره پهلوی - ج) دوره پهلوی

محل انجام محاسبات

۲۵. جملهٔ زیر کدام مفهوم اقتصادی را بهتر تعریف می‌کند؟

«تعامل مقتدرانه، منطقی و از روی تدبیر با سایر کشورها نشان از عملکرد صحیح یک کشور در سطح بین‌المللی است.»

(۱) اقتصاد مقاومتی (۲) استقلال اقتصادی (۳) اقتصاد پایدار (۴) تاب‌آوری اقتصادی

علوم و فنون ادبی**مدت پاسخ‌گویی: ۲۵ دقیقه**

۲۶. در کدام گزینه هر دو مورد از نثرهای دورهٔ سامانی نیست؟

(۱) التفهیم، کیمیای سعادت (۲) تاریخ بلعمی، تاریخ بیهقی
(۳) کشف‌المحجوب، قابوس‌نامه (۴) شاهنامه ابومنصوری، ترجمهٔ تفسیر طبری

۲۷. تقسیم‌بندی سبک‌شناسی ملک‌الشعرای بهار بر کدام مبناست؟

(۱) زمان و دورهٔ اثر (۲) محیط جغرافیایی و تاریخی
(۳) قلمرو دانشی (۴) موضوع و نوع

۲۸. در ابیات زیر همهٔ ویژگی‌های زبانی شعر سبک خراسانی به جز ..... دیده می‌شود.

مهتری گر به کام شیر در است شو، خطر کن ز کام شیر بجوی
یا بزرگی و عزّ و نعمت و جاه یا چو مردانت مرگ رویاروی
(۱) سادگی زبان شعر (۲) استفاده از دو نشانه برای یک مضمون
(۳) کمی لغات عربی و لغات بیگانه (۴) حاکم بودن روح حماسه بر ادبیات این مورد

۲۹. کدام گزینه از ویژگی‌های ادبی شعر در سبک خراسانی نیست؟

(۱) قافیه و ردیف، بسیار ساده است.
(۲) روح شادی و نشاط و خوش‌باشی، در شعر غلبه دارد.
(۳) استفاده از آرایه‌های ادبی، طبیعی و در حد اعتدال است.
(۴) در توصیف پدیده‌ها و بیشتر از تشبیه (حسی) بهره گرفته می‌شود.

۳۰. طبق نظریه ارسطو و طبقه‌بندی هفت‌گانه کدام گزینه درست نیست؟

(۱) براساس نام شاعر یا نویسنده؛ مانند سبک بیهقی و سبک فردوسی
(۲) براساس قلمرو دانش؛ مانند علمی، فلسفی
(۳) براساس هدف؛ مانند سبک تعلیمی، سبک فکاهی
(۴) براساس موضوع و نوع؛ مانند سبک عامیانه، سبک عالمانه

۳۱. کدام گزینه در مورد سبک خراسانی نادرست است؟

(۱) سبک خراسانی بر حسب زمان به سه سبک فرعی سامانی، غزنوی و سلجوقی تقسیم می‌شود.
(۲) سبک دورهٔ سامانی را «بینابین» نام نهاده‌اند؛ زیرا ویژگی‌های سبک عراقی نیز در آن به چشم می‌خورد.
(۳) به علت آن که اوج آن در زمان سامانیان بوده است آن را سبک سامانی هم نامیده‌اند.
(۴) نخستین آثار نظم بعد از اسلام ابتدا در سیستان و سپس در خراسان بزرگ پدید آمد. به این دلیل به آن سبک خراسانی گفته‌اند.

۳۲. با توجه به بیت زیر کدام ویژگی ادبی سبک خراسانی دیده نمی‌شود؟

مرا بسود و فرو ریخت هرچه دندان بود نبود دندان لا بل چراغ تابان بود
یکی نماند کنون زان همه، بسود و بریخت چه نحس بود! همانا که نحس کیوان بود
(۱) قافیه و ردیف بسیار ساده است.
(۲) قالب شعر قصیده است که قالب عمدهٔ شعرهای آن دوره است.
(۳) شعر واقع‌گراست و توصیفات آن ساده، محسوس و عینی است.
(۴) استفاده از آرایه‌های ادبی، طبیعی و در حد اعتدال است.

۳۳. کدام گزینه در تقسیم‌بندی بهار با توجه به دوره‌های تاریخی سبک‌شناسی دیده نمی‌شود؟

(۱) سامانی (۲) غزنوی و سلجوقی (۳) خراسانی (۴) بازگشت ادبی

۳۴. محتوای نثرهای دوره سامانی بیشتر به کدام موضوع اختصاص یافته است؟
 (۱) حماسی (۲) علمی (۳) تاریخی (۴) دینی
۳۵. در همه گزینه‌ها به ویژگی‌های سبک کتاب «تاریخ بلعی» اشاره شده است، به جز.....
 (۱) تکرار فعل یا اسم به حکم ضرورت معنی (۲) کوتاهی جملات
 (۳) بهره‌گیری کمتر از لغات عربی (۴) حذف افعال به قرینه
۳۶. تقطیع هجایی کدام مصراع در برابر آن درست صورت نگرفته است؟
 (۱) چنان بود در عهد اول که دیدی U / - U / - - U / - - U / - -
 (۲) نوبهاری کو جهان را نو کند - U - / - - U - / - - U -
 (۳) هرکه چیزی دوست دارد جان و دل بر وی گمارد - U - / - - U - / - - U - / - - U -
 (۴) که تا زنده‌ای ره به معنی ندانی - - U / - - U / - - U / - - U
۳۷. در کدام گزینه تقطیع هجایی مصراع (به می سجاده رنگین کن گرت پیر مغان گوید) درست آمده است؟
 (۱) U - - U - - U - - U - - U - - U - - U - - U - - U - -
 (۲) U - - U - - U - - U - - U - - U - - U - -
 (۳) U - - U - - U - - U - - U - - U - - U - -
 (۴) U - - U - - U - - U - - U - - U - - U - -
۳۸. هجاهای درست مصرع زیر در کدام گزینه آمده است؟
 «با که باید گفت این حال عجیب»
 (۱) با که با ید گُف تین حال ع جیب
 (۲) با که با ید گفت ین حال ع جیب
 (۳) با ک با ید گُف تین حال ع جیب
 (۴) با ک با ید گف تین حال ع جیب
۳۹. تعداد هجاهای کدام گزینه با بیت زیر متفاوت است؟
 «بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم»
 (۱) حریم عشق را در درگه بسی بالاتر از عقل است
 (۲) که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکل‌ها
 (۳) خرابم می کند هر دم فریب چشم جادویت
 (۴) آن کیست کز روی کرم با ما وفاداری کند
۴۰. در کدام گزینه تمام هجاها کوتاه هستند؟
 (۱) به - تو - چو (۲) تو - گو - چو (۳) که - هر - تا (۴) به - که - گو
۴۱. در کدام گزینه تمام واژه‌ها با هجای بلند آغاز می‌شوند؟
 (۱) خیانت، سیاست، بیا (۲) کیارش، مؤاخذه، روزنه (۳) عزت، خواهش، کاتب (۴) پشتوانه، خواب، محبت
۴۲. خط عروضی کدام گزینه نادرست است؟
 (۱) آینه ار نقش تو بنمود راست
 آ ی ن ا ر ن ق ش ت ب ن م و د ر ا س ت
 خ د ش ک ن آ ی ن ش ک س ت ن خ ط ا س ت
 (۲) که رستم که باشد که فرمان من
 ک ر س ت م ک ب ا ش د ک ف ر م ا ن م ن
 ک ن د پ ش ت پی چ د ز پی م ا ن م ن
 (۳) بر سر آنم که گرز دست برآید
 ب ر س ر ا ن م ک گ ر ز د س ت ب ر ا ی د
 د س ت ب ک ا ر ی ز ن م ک غ ص ص س ر ا ی د
 (۴) کی رفته‌ای ز دل که تمنا کنم تو را
 ک ی ر ف ت ا ی ز د ل ک ت م ن ن ا ک ن م ت ر ا
 ک ی ب و د ا ی ن ه ف ت ک پی د ا ک ن م ت ر ا
۴۳. تقطیع هجایی کدام بیت با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟
 (۱) عنکبوتی را به حکمت دام داد
 (۲) بشنو از نی چون حکایت می‌کند
 (۳) نشاید که خوبان به صحرا روند
 (۴) هرکسی را سیرتی بنهادم داد
 ص د ر ع م ا ل م ر ا ذ ر و ا ر ا م د ا د
 ا ز ج د ا ی ی ه ا ش ک ا ی ت م ی ک ن د
 ه م ه ک س ش ن ا س ن د و ه ر ج ا ر و ن د
 ه ر ک س ی ر ا ا ص ط ل ا ح ی د ا د ا م

محل انجام محاسبات

۴۴. در کدام بیت ترصیع دیده می‌شود؟

- (۱) هم حرکاتش متناسب به هم
 (۲) دل به امید روی او همدم جان نمی‌شود
 (۳) جفا پل بود، بر عاشق شکستی
 (۴) ز گرز تو خورشید گریبان شود

۴۵. در ابیات کدام گزینه موازنه وجود دارد؟

- (الف) گر عزم جفا داری، سر در رخت اندازم
 (ب) نظر تا کنی عرض نقل است و می
 (ج) گردون چه خواهد از من بیچاره ضعیف
 (د) پرواز به آن جا که نشاط است و امید است
 (ه) در بزم ز رخسار دو صد شمع برافروز
- (۱) الف، ب، ج (۲) الف، ج، د
 (۳) الف، ج، ه (۴) ب، ج، ه

۴۶. در کدام بیت آرایه موازنه از نوع ترصیع دیده نمی‌شود؟

- (۱) ما ز بالاییم و بالا می‌روییم
 (۲) کشیدم قلم بر سر نام خویش
 (۳) در آن نفس که بمیرم در آرزوی تو باشم
 (۴) ما برون را ننگیریم و قال را

۴۷. در بیت زیر وجود کدام واژه‌ها باعث شده تا آرایه موازنه باشد، نه ترصیع؟

- ما چو ناییم و نوا در ما ز توست
 ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست
- (۱) ما چو، ما چو
 (۲) نای و کوه
 (۳) نوا، صدا
 (۴) در ما ز توست، در ما ز توست

۴۸. در کدام بیت آرایه موازنه باعث به وجود آمدن زیبایی در شعر شده است؟

- (۱) خاک را چون ناف آهو مشک زاید بی‌قیاس
 (۲) ز دست دیده و دل هر دو فریاد
 (۳) در او هر چه بگفتند از کم و بیش
 (۴) بدان حجت که دل را زنده دارد

۴۹. در کدام بیت آرایه ترصیع وجود دارد؟

- (۱) نادره کیکی به جمال تمام
 (۲) فسخ کن این آیت ایام را
 (۳) چرا نهنم؟ نهنم دل بر خیالت
 (۴) هر چه شایسته‌تر تو را اخلاق

۵۰. در همه گزینها به جز ..... در بین واژه‌های هر مصرع سجع متوازی (ترصیع) وجود دارد؟

- (۱) ما برون را ننگیریم و قال را
 (۲) مرگ بی‌مرگی بود ما را حلال
 (۳) برنند از برای دلی بارها
 (۴) زشت باید دید و انگارید خوب

مدت پاسخ‌گویی: ۱۰ دقیقه

تاریخ

۵۱. خشایارشا تنها فرمانروای هخامنشی بود که موفق به تصرف سرزمین ..... شد.

- (۱) آسورستان (۲) آتن (۳) مصر (۴) نصیبین

۵۲. کدام رویداد در میان سال‌های ۴۰۴ تا ۳۵۸ ق.م موجب پدید آمدن تفرقه درونی در خاندان هخامنشی شد؟

- (۱) اختلاف بردیا و کمبوجیه بر سر جانشینی
 (۲) انتقال حکومت از فرزندان کوروش به عموزاده او داریوش
 (۳) شورش کوروش کوچک در آسیای صغیر
 (۴) جانشینی داریوش سوم در پی قتل اردشیر سوم

۵۳. بیرون راندن سپاه سلوکیان از ایران در پی کدام واقعه محقق شد؟
 (۱) پیروزی سپاه فرهاد دوم بر آنتیوخوس
 (۲) قدرت یافتن ارشک اول در شرق ایران
 (۳) قدرت یابی اردشیر بابکان در فارس
 (۴) شکست سلوکوس هفتم از مهرداد اول
۵۴. کدام یک از عبارات‌های زیر درباره «سلسله اشکانیان» صحیح نیست؟
 (۱) هکاتم‌پولس نامی بود که یونانیان به شهر نسا پایتخت اشکانیان که در ترکمنستان امروزی قرار داشت، داده بودند.
 (۲) سپاه ورزیده آنان از قبایل شرق ایران که در تیراندازی و سوارکاری مهارت داشتند، تشکیل شده بود.
 (۳) ارشک در ناحیه‌ای در حوالی قوچان امروزی علیه فرمانروایی سلوکی شورید.
 (۴) بنیان‌گذار این سلسله از قبیله پرنی یا آپرنی بود.
۵۵. یکی از مشکلاتی که اردشیر بابکان در آغاز دستیابی به قدرت با آن مواجه بود کدام است؟
 (۱) تبلیغ آیین‌های بودایی و مسیحی توسط مبلغان مذهبی در مناطق شرقی ایران
 (۲) مخالفت حکام محلی با سلسله ساسانی برای از بین رفتن استقلال نسبی‌شان
 (۳) ظهور آیین‌های مزدکی و مانوی و گرایش بسیاری از مردم به آنها
 (۴) کشته شدن امپراتور روم، گردیانوس در نبرد با قوای ساسانی
۵۶. یکی از عوامل مهم در سقوط ساسانیان، یعنی کاهش توان اقتصادی این حکومت، چگونه به وقوع پیوست؟
 (۱) فساد درباریان و هزینه نشدن مالیات و خزانه شاهی برای ساماندهی امور کشوری و لشکری
 (۲) از میان رفتن فاصله‌های طبقاتی میان اشراف درباری و توده مردم به وسیله مبارزات مزدک و پیروان او
 (۳) نابودی زمین‌های کشت ابریشم، رکود صادرات این محصول و در نتیجه شکست در رقابت با هندوستان
 (۴) طغیان رودخانه‌های دجله و فرات، شکسته شدن سدها و به زیر آب رفتن زمین‌های حاصلخیز بین‌النهرین
۵۷. کدام یک از عبارات‌های زیر درباره «شیوه اداره و سپاه حکومت اشکانیان» نادرست است؟
 الف) شیوه متمرکز اداره حکومت اشکانیان، شیوه حکومت ملوک طوایفی نامیده شده است.
 ب) پادشاهان کوچک یا حکام محلی دارای سپاه بودند و حتی به نام خود سکه ضرب می‌کردند.
 ج) مدارس به نام ارتشدارستان وجود داشت که افراد ارتش در آنجا به آموزش مشغول بودند.
 د) استفاده از صدای طبل در آغاز حملات سپاه اشکانی وحشتی در لشکر دشمن ایجاد می‌کرد.
 (۱) الف - ب (۲) ب - د (۳) الف - ج (۴) ج - د
۵۸. بنیان‌گذار و طراح اصلی نظام سیاسی - اداری حکومت هخامنشیان چه نام دارد؟
 (۱) کورش کبیر (۲) داریوش یکم (۳) کمبوجیه (۴) خشایارشا
۵۹. کدام گزینه، تکمیل‌کننده جدول زیر است؟

علت	معلول
«الف»	تأسیس حکومت دست‌نشانده لحمیان
انگیزه و روحیه قوی اعراب مسلمان	«ب»
«ج»	حمایت از مردک توسط قباد ساسانی

- (۱) الف: مقابله با تجاوزهای رومیان به سرزمین‌های تحت سیطره ساسانیان - ب: شکست در نبرد جسر در برابر سپاه ساسانی - ج: از بین رفتن فاصله طبقاتی در نظام اجتماعی جامعه ساسانی و نزدیکی به توده مردم
 (۲) الف: هجوم قبایل بیابانگرد عرب به شهرها و آبادی‌های ایران در حاشیه جنوبی خلیج فارس و دریای عمان - ب: سقوط ساسانیان - ج: کاستن از قدرت اشراف، نجبا و موبدان و کوتاه کردن دست آنان از امور کشوری
 (۳) الف: جلوگیری از هجوم اعراب مسلمان به داخل قلمرو ایران و غارت روستاها - ب: سقوط ساسانیان - ج: کاستن از قدرت اشراف، نجبا و موبدان و کوتاه کردن دست آنان از امور کشوری
 (۴) الف: کاستن از قدرت اشراف، نجبا و موبدان و کوتاه کردن دست آنان از امور کشوری - ب: شکست در نبرد جسر در برابر سپاه ساسانی - ج: از بین رفتن فاصله طبقاتی در نظام اجتماعی جامعه ساسانی و نزدیکی به توده مردم

۶۰. کدام گزینه درباره فرمانروایان زیر به درستی نوشته شده است؟

- (۱) خشایارشا: تأسیس نیروی دریایی و ایجاد پایگاه‌هایی در اطراف خلیج فارس و دریای سرخ از ابداعات او بود.
 (۲) آژدهاک: با گردآوری جنگاوران قبایل متحد خود، اقدام به تشکیل سپاهی کرد و به منظور مقابله با هجوم آشوری‌ها، هگمتانه را به صورت دژی نظامی درآورد.
 (۳) خسرو پرویز: با استفاده از نیروی دریایی، یمن را از اشغال حبشیان که از سوی امپراتوری روم شرقی حمایت می‌شدند، نجات داد.
 (۴) هووخشتر: سومین پادشاه ماد بود که سپاه خود را به دسته‌های کمان‌داران، نیزه‌داران و سواران تقسیم کرد و در کنار آنان دسته‌های پشتیبانی، تدارکات و یگان‌های بارکش قرار داد.

محل انجام محاسبات

جغرافیای ایران

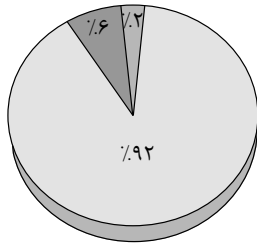
مدت پاسخ‌گویی: ۱۰ دقیقه

۶۱. کدامیک از دریاچه‌های زیر به ترتیب فصلی و دائمی هستند؟

(۱) هامون - فامور (۲) فامور - زریبار (۳) زریبار - جازموریان (۴) جازموریان - هامون

۶۲. طبق نمودار توزیع مصارف آب در ایران، کمترین و بیشترین میزان مصرف آب به ترتیب به کدام بخش‌ها

اختصاص دارد؟

(۱) صنایع - کشاورزی

(۲) کشاورزی - مصارف روستایی

(۳) مصارف روستایی - مصارف شهری

(۴) مصارف شهری - صنایع

۶۳. کدام گزینه از جمله دلایل اهمیت «دریای عمان» محسوب نمی‌شود؟

(الف) این دریا بین ایران، عمان و پاکستان مشترک است.

(ب) سطح آب این دریا نسبت به سطح سایر آب‌های آزاد حدود ۲۸ متر پایین‌تر است.

(ج) به خاطر عمق این دریا، برای عبور کشتی‌های تجاری و نفت‌کش‌های غول‌پیکر بسیار مناسب است.

(د) قشم، بزرگ‌ترین جزیرهٔ دریای عمان محسوب می‌شود.

(هـ) ویژگی‌های منحصر به فرد آن امکان ساخت و توسعهٔ بدون محدودیت بنادر، به ویژه جهت پهلوگیری

کشتی‌های اقیانوسی را فراهم ساخته است.

(۱) الف - ج - هـ (۲) ب - د (۳) ج - د - الف (۴) هـ - ب

۶۴. کدام گزینه حاوی درستی و نادرستی عبارت‌های زیر دربارهٔ «رودهای ایران» است؟

(الف) هرچه به پایان بهار نزدیک‌تر می‌شویم، آبدهی رودها بیشتر می‌شود.

(ب) در ایران بیشتر بارش‌ها در اواخر فصل پاییز تا اوایل فصل بهار واقع می‌شود.

(ج) رودهایی که از کوهستان‌های بلند و برف‌گیر تغذیه می‌شوند، دائمی هستند.

(د) مقدار آب رودخانه‌های مناطق نسبتاً خشک در سال‌های مختلف اغلب بدون تغییر است.

(۱) درست - نادرست - درست - درست (۲) نادرست - درست - نادرست - نادرست

(۳) نادرست - درست - درست - نادرست (۴) درست - نادرست - نادرست - درست

۶۵. علت نام‌گذاری روز «۱۰ اردیبهشت» به عنوان «روز ملی خلیج فارس» چیست؟

(۱) سالروز اخراج پرتغالی‌ها از تنگهٔ هرمز و خلیج فارس است.

(۲) ثبت ملی نام خلیج فارس در مقابله با نام جعلی خلیج عربی بود.

(۳) سالروز بیرون راندن انگلیسی‌ها از جزایر نفت‌خیز خلیج فارس می‌باشد.

(۴) ثبت ملی نخستین روزی که نفت از این ناحیه استخراج شد.

۶۶. همهٔ گزینه‌ها از عوامل طبیعی اثرگذار بر پراکندگی جمعیت محسوب می‌شود، به جز:

(۱) نوع خاک و آب و هوا

(۲) منابع معدنی و ذخایر انرژی

(۳) پیشینه و سابقهٔ تاریخی

(۴) منابع نفتی و معدنی

۶۷. اگر میزان مولید ایران در سال ۱۳۹۵ حدود ۱,۳۶۲,۰۰۰ نفر و مرگ‌ومیر آن ۳۷۰,۰۰۰ نفر و کل جمعیت

کشور ۸۰ میلیون نفر باشد، میزان رشد طبیعی ایران، چند درصد است؟

(۱) ۱/۲۴ درصد (۲) ۱۲۴٪ درصد (۳) ۲۴/۱ درصد (۴) ۱۰/۲۴ درصد

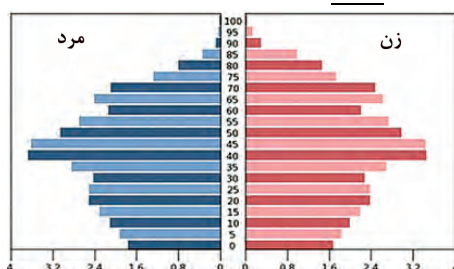
۶۸. با توجه به هرم سنی کشور آلمان، کدام گزینه دربارهٔ آن درست نیست؟

(۱) میزان رشد مولید در این کشور کم است.

(۲) درصد جمعیت فعال اقتصادی آن زیادی دارد.

(۳) این کشور سالمندان دارای سالمندان بسیار است.

(۴) قاعدهٔ هرم این کشور پهن نیست.

۶۹. با توجه به اطلاعات داده شده میزان رشد مطلق و زمان دو برابر شدن جمعیت این کشور به ترتیب چقدر است؟

میزان جمعیت کشور: ۱۱۰۰۰۰۰۰۰	نرخ مرگ و میر: ۶۷۰۰۰۰
مهاجران وارد شده به کشور: ۲۲۰۰	نرخ زاد و ولد: ۲۴۳۰۰۰۰
مهاجران خارج شده از کشور: ۱۴۳۰۰	
(۱) ۲/۸۳۳ - حدود ۴۳ سال	(۲) ۱/۵۸۹ - حدود ۴۳ سال
(۳) ۲/۸۳۳ - حدود ۴۴ سال	(۴) ۱/۵۸۹ درصد - حدود ۴۴ سال

۷۰. مهاجرت سیستانی‌ها به سمت گرگان به چه علت بوده است؟

- (۱) خشک شدن منابع آب منطقه که ناشی از بی‌توجهی به بند تاریخی هیرمند بود.
- (۲) اصلاحات ارضی در دهه ۴۰ که موجب کمبود زمین و مشکلات اقتصادی گشت.
- (۳) برای حفظ مرزهای شمالی ایران، به نواحی شمال شرقی کشور مهاجرت کردند.
- (۴) به علت سرما و از دست دادن چراگاه‌ها، به سمت جنوب شرقی دریای مازندران (خزر) مهاجرت کردند.

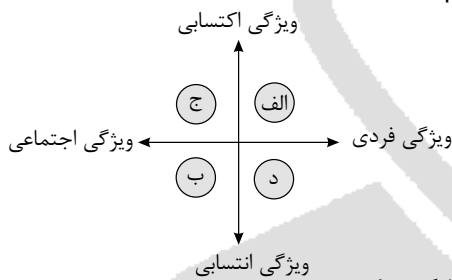
مدت پاسخ‌گویی: ۱۰ دقیقه

جامعه‌شناسی

۷۱. هرچه قدرت اقناع یک فرهنگ بیشتر باشد، افراد ..... .

- (۱) بیشتری به جامعه‌پذیری نیاز دارند.
- (۲) کمتری به جامعه‌پذیری نیاز دارند.
- (۳) رفتارهای متناسب با آن فرهنگ را بهتر انجام می‌دهند.
- (۴) کنترل اجتماعی را بیشتر حس می‌کنند.

۷۲. مصادیق «الف» و «ب» و «ج» و «د» در نمودار زیر، در کدام گزینه به ترتیب آمده است؟

- (۱) سخت‌کوشی - فرزند اول خانواده - کارمند - معلولیت
- (۲) صبوری - روستایی - منزلت اجتماعی - خوش‌تیپ بودن
- (۳) باهوش بودن - پدر بودن - زمان تولد - دارایی
- (۴) مهربانی - ایرانی - زودرنج بودن - مکان تولد

۷۳. بخش ناآگاهانه هویت:

- (۱) برای ما پنهان است و دیگران به آن پی می‌برند و برای ما بازگو می‌کنند.
- (۲) بخشی است که در شناخت آن، گاه دچار اشتباه و خطا می‌شویم.
- (۳) بخشی است که انسان‌شناسان درباره ابعاد فردی آن بحث کرده‌اند.
- (۴) با پی بردن دیگران، برای فرد شناسایی می‌شود.

۷۴. صحیح یا غلط بودن عبارات زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (الف) جامعه‌پذیری در جوامع مختلف شیوه واحد و ثابتی دارد.
- (ب) انسان باید موقعیت خود را بشناسد، حقوق و تکالیف خود را یاد بگیرد و با عمل به آنها هویت اجتماعی خود را شکل دهد.

- (ج) گروه‌های هم‌بازی و رسانه‌های جمعی، از عوامل آشنایی افراد با جهانی است که در آن زندگی می‌کنند.
- (د) فرهنگ‌پذیری، چگونگی شکل‌گیری هویت اجتماعی از نسلی به نسل دیگر با هدف انطباق با انتظارات جامعه است.

- (۱) ص - غ - ص - غ (۲) غ - ص - ص - غ (۳) غ - ص - ص - ص (۴) ص - غ - ص - ص

۷۵. موارد کدام گزینه به ترتیب در رابطه با روش‌های کنترل اجتماعی نادرست و در ارتباط با امر به معروف و نهی از منکر درست است؟

- (۱) روش‌های کنترل اجتماعی برای پیشگیری و کنترل کزروی‌های اجتماعی اتخاذ می‌شود. - برخی روش‌های آن تبلیغی و برخی دیگر تشویقی و تنبیهی است.
- (۲) هر کدام از روش‌های کنترل اجتماعی، معایب و مزایایی دارد. - شیوه غیررسمی آن بیشتر در خانواده، همسالان یا به وسیله عموم افراد جامعه انجام می‌شود.
- (۳) هر جهان اجتماعی که روش‌های مناسبی برای کنترل اجتماعی نداشته باشد، بازتولیدش با مشکل مواجه می‌شود. - دارای نتایج معنوی و دنیوی بسیاری است.
- (۴) شیوه رسمی تشویق و تنبیه نتایج عمیق‌تری دارد. - در مواردی همگانی و به عهده همه افراد جامعه است و در برخی موارد وظیفه سازمان‌های حکومتی است.

محل انجام محاسبات

۷۶. «تغییرات هویتی در هر جامعه متناسب با عقاید و ارزش‌های آن است.» در این صورت .....

- (۱) جامعه‌ای که براساس ارزش‌های نژادی شکل می‌گیرد، برای همهٔ نژادها امکان تحرک اجتماعی صعودی را فراهم می‌آورد.
- (۲) در یک جهان سکولار، هویت دینی افراد می‌تواند در جامعه بروز و ظهور اجتماعی داشته باشد.
- (۳) در یک جهان معنوی، هویت‌هایی که ابعاد متعالی و الهی انسان را نفی می‌کند، به رسمیت شناخته می‌شوند.
- (۴) جهانی که بر مدار ارزش‌های این جهان شکل می‌گیرد، تحرکات اجتماعی را در محدودهٔ همان ارزش‌ها به رسمیت می‌شناسد.

۷۷. در یک جهان سکولار کدام مورد دیده می‌شود؟

- (۱) هویت‌هایی که ابعاد متعالی و الهی انسان را نفی می‌کنند، به رسمیت شناخته نمی‌شوند و امکان تحرک اجتماعی صعودی صرفاً برای یک نژاد خاص فراهم است.
- (۲) تحرکات اجتماعی صعودی تنها برای کسانی ممکن است که منابع ثروت را در اختیار دارند و مناسبت و روابط آن بر مدار ارزش‌های اقتصادی شکل می‌گیرد.
- (۳) تحرکات اجتماعی بر مدار ارزش‌های دنیوی شکل می‌گیرد و صرفاً برای یک نژاد خاص امکان تحرک اجتماعی صعودی فراهم است.
- (۴) امکان رأی دادن به قوانین معنوی و الهی وجود ندارد و هویت دینی افراد نمی‌تواند در جامعه ظهور و بروز داشته باشد.

۷۸. کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) کسب هویت اجتماعی جدید به کسب موقعیت‌های اجتماعی نوین منجر می‌شود.
- (۲) برخورد فعال انسان‌ها با محیط اجتماعی، هویت اکتسابی اجتماعی آنها را در پی دارد.
- (۳) فرصت تحرک اجتماعی و کسب هویت‌های اجتماعی، برای افراد مختلف یکسان نیست.
- (۴) در تحرک اجتماعی افقی، موقعیت اجتماعی تغییر می‌کند و جابه‌جایی رخ می‌دهد.

۷۹. تحرک اجتماعی به چه صورتی عمل کرده و با کدام مورد در ارتباط است؟

- (۱) به صورت فعال - محیط خانواده
- (۲) به صورت فعال - محیط اجتماعی
- (۳) به صورت انفعالی - محیط خانواده
- (۴) به صورت انفعالی - محیط اجتماعی

۸۰. کدام سؤال مربوط به مبحث «هویت و جامعه‌پذیری» نیست؟

- (۱) انسان‌ها چگونه هویت اجتماعی خود را شکل می‌دهند؟
- (۲) آیا افراد می‌توانند از پذیرش عقاید و هنجارهای اجتماعی سرباز زنند؟
- (۳) آیا فرایند جامعه‌پذیری همیشه با موفقیت انجام می‌شود؟
- (۴) جامعه برای استمرار و تداوم خود چه می‌کند؟

مدت پاسخ‌گویی: ۱۰ دقیقه

منطق

۸۱. با توجه به تضاد یک قضیه شخصی، کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) موضوع آن را نمی‌توان جابه‌جا کرد.
- (۲) نسبت و کمیت آن را نمی‌توان تغییر داد.
- (۳) قضیه شخصی تضاد ندارد.
- (۴) محمول آن را می‌توان جابه‌جا کرد.

۸۲. علامت موضوع در قضیه «سعدی شاعر پارسی‌زبان است» و علامت محمول در قضیه «هر سنگی موجود

است» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) مثبت - مثبت
- (۲) مثبت - منفی
- (۳) منفی - مثبت
- (۴) منفی - منفی

۸۳. بین قضایای زیر برای نقیض کدام یک نمی‌توان عکس لازم‌الصدق قائل شد؟

- (۱) بعضی‌ها نقاش‌اند.
- (۲) مثلث شکل سه‌ضلعی است.
- (۳) بعضی حیوانات علف‌خوار نیستند.
- (۴) ستم ابدی نیست.

۸۴. نقیض قضیه «برخی از شکل‌ها دایره هستند» کدام یک از گزینه‌های زیر می‌باشد؟

- (۱) برخی از دایره‌ها شکل هستند.
- (۲) این قضیه تناقض ندارد.
- (۳) برخی از شکل‌ها دایره نیستند.
- (۴) هیچ شکلی دایره نیست.

۸۵. اگر از قضیه «برخی انسان‌ها کارمند نیستند»، قضیه «برخی از کارمندان انسان نیستند» را نتیجه بگیریم، کدام یک از گزینه‌های زیر صادق است؟

- (۱) مصادره به مطلوب شده است.
 (۲) تعریف دوری است.
 (۳) استدلال نامعتبر است.
 (۴) مغالطه ایهام انعکاس صورت گرفته است.

۸۶. عبارت به کار رفته در کدام گزینه درست است؟

- (۱) در صورتی که متداخل یک قضیه کلی نادرست باشد، به صدق و کذب آن می‌توان پی برد.
 (۲) اگر تضاد یک قضیه کاذب باشد، آن‌گاه می‌توان صدق و کذب آن را مشخص کرد.
 (۳) در صورت کاذب بودن عکس مستوی یک قضیه، درستی و نادرستی آن را می‌توان مشخص کرد.
 (۴) اگر متضاد قضیه‌ای صادق باشد، درستی و نادرستی آن را می‌توان تعیین کرد.

۸۷. با توجه به قیاس زیر، کدام گزینه صحیح است؟

هیچ آهوئی گوشت‌خوار نیست.
 بعضی گوشت‌خوارها آبری هستند.

پس: بعضی گوشت‌خوارها آبری هستند.

- (۱) شکل اول، نامعتبر است. چون شرط سوم را ندارد.
 (۲) شکل دوم، قیاس معتبر است.
 (۳) شکل اول، معتبر است. چون همه شرایط قیاس را دارد.
 (۴) شکل چهارم، نامعتبر است و دارای شرط سوم نمی‌باشد.

۸۸. در چه صورت می‌توان یک قیاس معتبر ساخت؟

- (۱) مقدمه اول قیاس موجب و نتیجه آن سالبه باشد.
 (۲) مقدمات جزئی باشد.
 (۳) علامت حد وسط مقدمات قیاس یکی باشد.
 (۴) مقدمات سالبه باشد.

۸۹. مقدمه دوم قیاس زیر کدام گزینه باشد تا استدلال معتبر گردد؟

بعضی انسان‌ها شاعر هستند.

پس: بعضی شاعرها باهوش هستند.

- (۱) نقیض قضیه «هر انسانی باهوش است»
 (۲) عکس مستوی قضیه «هر باهوشی انسان است»
 (۳) نقیض قضیه «هیچ انسانی باهوش نیست»
 (۴) متضاد قضیه «هیچ انسانی باهوش نیست»

۹۰. با توجه به استدلال زیر، کدام گزینه می‌تواند صحیح باشد؟

بعضی اسب‌ها سفید هستند.

بعضی از سفیدها گچ هستند.

پس: بعضی از اسب‌ها گچ هستند.

- (۱) مغالطه اشتراک لفظ
 (۲) استدلال معتبر بوده و از مقدمات صحیح برخوردار می‌باشد.
 (۳) مغالطه عدم تکرار حد وسط
 (۴) مغالطه استدلال دوری

مرکز سنجش آموزش مدارس برتر

آزمون ۳
۱۴۰۰ اسفند ۲۴

پاسخنامه علوم انسانی

ردیف	نام درس	گروه طراحی و بازنگری
۱	فارسی	<p>معین‌الدین تقی‌زاده - آرش عیوق - فاطمه پروین - نفیسه سمیع - محمد میرزاعلی زهرا محمدی - مجید فرهنگیان - محمد رضایی بقا - میرحسین زاهدی - محسن کردافشاری پیمان بیگدلی - پیمان شویی - نسیم اکبری - زهرا کریمی - پریناز گلپایگانی - احسان محسنی نگار مروتی - مهدی کاردان - مریم پورنعمت - محمدحسین جمالی نگین رستمی کیا - آرزو نجفیان - آریا ذوقی</p>
۲	عربی، زبان قرآن	
۳	دین و زندگی	
۴	زبان انگلیسی	
۵	ریاضی و آمار (۱)	
۶	اقتصاد	
۷	علوم و فنون ادبی (۱)	
۸	تاریخ (۱)	
۹	جغرافیای ایران	
۱۰	جامعه‌شناسی (۱)	
۱۱	منطق	

گروه تایپ و ویراستاری (به ترتیب حروف الفبا)
 زهرا احدی - رقیه اسدیان - امیرعلی الماسی - معین‌الدین تقی‌زاده - زهرا خرمی

برای اطلاع از اخبار مرکز سنجش آموزش مدارس برتر، به کانال تلگرام @taraaznet مراجعه نمایید.

فارسی

۱. گزینه ۲ صحیح است.
معنای درست واژه:
جُنود: ج جُنْد، سربازان، لشکریان، سپاهیان
(فارسی دهم، درس ۱۰، صفحه ۷۷)
۲. گزینه ۲ صحیح است.
افسر: تاج، دیهیم، کلاه پادشاهی
واژه‌های مترادف:
(قلعه و دژ)، (عقیده و آرمان) و (ستوه و درمانده)
(فارسی دهم، درس‌های ۱۱ تا ۱۳، صفحه ۸۲، ۹۷ و ۱۰۲)
۳. گزینه ۱ صحیح است.
«آزادگان» به همین شکل نوشته می‌شود.
(فارسی دهم، درس‌های ۱۱ تا ۱۳، صفحه ۸۲)
۴. گزینه ۴ صحیح است.
«هراس، خصم و برآهیختن» شکل صحیح نگارش غلط‌های املائی هستند.
(فارسی دهم، درس‌های ۱۰ تا ۱۳، صفحه ۷۷، ۸۲ و ۹۷)
۵. گزینه ۳ صحیح است.
«اسرارالتوحید» نوشته «محمد بن منور» است.
پدیدآورنده دیگر آثار:
(من زنده‌ام: معصومه آباد)، (شاهنامه: فردوسی) و (گلستان: سعدی)
(فارسی دهم، درس‌های ۱۰ تا ۱۳، صفحه ۸۱، ۹۱، ۹۸ و ۱۰۱)
۶. گزینه ۳ صحیح است.
در سایر گزینه‌ها، به وضوح در بیان ویژگی و صفت چیزی، زیاده‌روی و بزرگ‌نمایی شده است.
(فارسی دهم، درس ۱۲، صفحه ۱۰۰)
۷. گزینه ۲ صحیح است.
ترکیب «آسمان سینه مؤمنین» اضافی و تشبیهی و در آن «سینه مؤمنین» مشبه و «آسمان» مشبه‌به است.
(فارسی دهم، درس ۱۰، صفحه ۸۰)
۸. گزینه ۳ صحیح است.
در این گزینه، مفعول و فعل بر نهاد، مقدم شده است تا شیوایی و رسایی کلام بیشتر شود؛ به این گونه بیان، «شیوه بلاغی» می‌گویند.
(فارسی دهم، درس ۱۱، صفحه ۸۳)
۹. گزینه ۴ صحیح است.
این گزینه، شامل دو جمله است که از نظر معنایی به یکدیگر وابسته‌اند؛ به طوری که یکی از جمله‌ها بدون دیگری ناقص است؛ به همین دلیل جمله گزینه (۴) را جمله «مرکب» می‌نامیم.
در این گزینه، حرف «که» پیوند وابسته‌ساز است و جمله دوم را به جمله وابسته تبدیل کرده است.
(فارسی دهم، درس ۱۰، صفحه ۷۹)
۱۰. گزینه ۴ صحیح است.
«سلیح و مزیح» به ترتیب، تغییرشکل یافته و ممال «سلاح و مزاح» هستند.
(فارسی دهم، درس ۱۲، صفحه ۱۰۰)
۱۱. گزینه ۲ صحیح است.
متمم و دو حرف اضافه در سایر بیت‌ها:
الف) به بند کمر بر / ج) به رستم بر / د) به شست اندر / ه) به جنگ اندرون / ز) به پیش سپاه اندر
در بیت «ب»، «تر» دوم در معنای «پهلوی» کاربرد دارد. در بیت «و»، «به» کردار» در معنای «مانند» آمده است
(فارسی دهم، درس‌های ۱۲ و ۱۳، صفحه ۹۹)

۱۲. گزینه ۳ صحیح است.

هر دو عبارت، «ایمان و یاد خدا» را عامل آرامش و اطمینان می‌دانند.
(فارسی دهم، درس ۱۰، صفحه ۸۰)

۱۳. گزینه ۱ صحیح است.

مفاهیم موجود در بیت‌ها:
بیت «الف»: تمسخر / بیت «ب»: آینده‌نگری / بیت «ج»: از ماست که بر ماست / بیت «د»: رجزخوانی
(فارسی دهم، درس‌های ۱۲ و ۱۳، صفحه ۲۵، ۱۰۱ و ۱۰۵)

۱۴. گزینه ۲ صحیح است.

مفهوم مشترک آیه سؤال و ابیات «الف» و «ب»: شهید راه عشق، زنده جاوید و همیشگی است.

(فارسی دهم، درس ۱۱، صفحه ۸۴)

۱۵. گزینه ۳ صحیح است.

وجود ترکیب‌های «اختر کاویان» و «رسم کیان» نشانگر زمینه ملّی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) زمینه قهرمانی (۲ / زمینه قهرمانی (۴ / زمینه داستانی

(فارسی دهم، درس ۱۳، صفحه ۱۰۷)

عربی، زبان قرآن

۱۶. گزینه ۲ صحیح است.

رد سایر گزینه‌ها: تَقَوْمٌ + ب = اقدام می‌کند (رد ۱ و ۳) / المناطق النقاافية: مناطق فرهنگی (رد ۱ و ۴) / التراث العالمی: میراث جهانی (رد سایر گزینه‌ها)

(عربی دهم، درس ۶)

۱۷. گزینه ۴ صحیح است.

کلمات مهم: «اولئك الغواصون الذين»: آن غواصانی که (رد گزینه‌های ۳ و ۲) / «ذهبوا إلى أعماق المحيط»: به اعماق اقیانوس رفته‌اند (رد سایر گزینه‌ها) / «شاهدوا مئات المصابيح الملوّنة»: صدها چراغ رنگی دیده‌اند (رد سایر گزینه‌ها)

(عربی دهم، درس ۵)

۱۸. گزینه ۴ صحیح است.

رد سایر گزینه‌ها: ما عندی وصفة: نسخه‌ای ندارم (رد ۱ و ۳) / أريد: می‌خواهم (رد ۲) / هذه الادویة المكتوبة علی الورقة: این داروهای نوشته‌شده بر روی برگه (رد سایر گزینه‌ها)

(عربی دهم، درس ۶)

۱۹. گزینه ۳ صحیح است.

خطاهای سایر گزینه‌ها:

۱) ترجمه صحیح: خدا مثل‌ها را برای مردم می‌زند!

۲) ترجمه صحیح: حسادت خوبی‌ها را می‌خورد همانطور که آتش هیزم را می‌خورد!

۴) یک قصر پادشاه («یکی از قصرهای پادشاهان» صحیح است!)

۲۰. گزینه ۴ صحیح است.

ترجمه صحیح: «چشم جغد حرکت نمی‌کند و آن ثابت است!»

۲۱. گزینه ۲ صحیح است.

کلمات مهم: جغد: «البومة» / این نقص: «هذا النقص» (رد گزینه ۳) / با حرکت دادن سرش: «بتحريك رأسه» (رد گزینه‌های ۱ و ۴؛ دقت کنید که «تحرك» یعنی «حرکت کردن») / در هر جهتی: «فی كل جهة» (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / جبران می‌کند: «تعوّض» (رد گزینه‌های ۱ و ۳؛ «جبران می‌کند» معلوم است نه مجهول!)

(عربی دهم، درس ۵)

دین و زندگی

ترجمه متن:

۳۱. گزینه ۲ صحیح است.
کسی که ربا می‌خورد و یا مال یتیمی را به ناحق تصاحب می‌کند، اگر باطن و چهره واقعی عمل او در همین دنیا برملا شود (که نمی‌شود)، همگان خواهند دید که او در حال خوردن آتش است؛ اما در دنیا آتش آشکار نمی‌شود و هنگامی که او وارد جهان آخرت می‌شود و پرده‌ها کنار می‌رود، حقیقت و باطن عمل عیان می‌گردد و آتش از درون او زبانه می‌کشد.
«إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَى ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا»
«کسانی که می‌خورند اموال یتیمان را از روی ظلم جز این نیست که آتشی در شکم خود فرو می‌برند و به زودی در آتشی فروزان در آیند.»
(دین و زندگی دهم، درس ۸، صفحه ۸۸)
۳۲. گزینه ۲ صحیح است.
بالاترین نعمت بهشت، یعنی رسیدن به مقام خشنودی خدا را برای خود می‌یابند و از این رستگاری بزرگ مسرورند.
(دین و زندگی دهم، درس ۸، صفحه ۸۳)
۳۳. گزینه ۲ صحیح است.
«جهنمیان می‌گویند: ما در دنیا نماز نمی‌خواندیم و از محرومان دستگیری نمی‌کردیم...» (اهل نماز و اطعام مساکین نبودیم).
(دین و زندگی دهم، درس ۸، صفحه ۸۷)
۳۴. گزینه ۳ صحیح است.
حدیث رسول خدا (ﷺ): «الدنيا مزرعة الآخرة» بیان می‌دارد که دنیا کشتگاه آخرت است. یعنی سرنوشت ابدی و اخروی انسان‌ها براساس اعمال آنان در دنیا تعیین می‌شود.
دلیل نادرستی گزینه «۱»: دل و قلب انسان، بهترین و مناسب‌ترین زمین برای کشت محصول آخرت است، نه دنیا.
(دین و زندگی دهم، صفحه‌های ۹۱ و ۹۶)
۳۵. گزینه ۴ صحیح است.
قلب انسان، جایگاه خداست و جز با خدا آرام و قرار نمی‌یابد. از همین رو، امام صادق (ع) می‌فرماید: «قلب انسان حرم خداست؛ در حرم خدا غیر خدا را جا ندهید.» که عمل نمودن به این فرمایش، معادل آیه «وَ مِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَاداً يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ» «و بعضی از مردم همتایانی را به جای خدا می‌گیرند، آنان را دوست می‌دارند مانند دوستی خدا.»
(دین و زندگی دهم، صفحه ۱۱۸)
۳۶. گزینه ۲ صحیح است.
توکل در جایی درست است که انسان مسئولیت و وظیفه خود را به خوبی انجام دهد. یعنی فکر و اندیشه خود را به کار گیرد، با دیگران مشورت کند، بهترین راه ممکن را انتخاب کند و با عزم و اراده محکم برای رسیدن به مقصود تلاش کند.
(دین و زندگی دهم، درس ۱۰، صفحه ۱۱۰)
۳۷. گزینه ۱ صحیح است.
توکل کردن فقط به معنای گفتن جمله «خدا یا، بر تو توکل می‌کنم» نیست، بلکه انسان باید در قلب خود بر خدا توکل کند و واقعاً او را تکیه‌گاه خود ببیند.
امام صادق (ع) فرمودند: «خداوند به داود وحی کرد که هر بنده‌ای از بندگانش که به جای پناه بردن به دیگری با نیت خالص به من پناه آورد، از کارش چاره‌جویی کنم؛ اگرچه همه آسمان‌ها و زمین و هر چه در آنها است، علیه او برخیزند.»
(دین و زندگی دهم، درس ۱۰، صفحه ۱۱۰)

- ذوالقرنین پادشاه عادل یکتاپرستی بود که در مناطق وسیعی حکومت می‌کرد و مردم را به توحید و عدالت دعوت می‌کرد. او به همراه ارتش خود به سمت شرق و شمال رفت.
تا اینکه به قومی رسید که در عذاب شدیدی بودند و آنها از او خواستند که سد بزرگی بسازد تا از خود و اموالشان محافظت کنند.
۲۲. گزینه ۳ صحیح است.
چه کسی پادشاه عادل بود؟
(۱) پادشاه یکتاپرستی که به مناطق وسیعی حکومت می‌کرد!
(۲) ذوالقرنین
(۳) کسی که از قومش خواست سد بزرگی بسازند! (قوم از او خواستند که سد بسازد نه برعکس!)
(۴) کسی که همراه ارتش خود به سمت شمال و شرق رفت!
۲۳. گزینه ۴ صحیح است.
چرا پادشاه به سمت شرق و شمال رفت؟
(۱) تا از اموال قوم و خود آنها محافظت کند!
(۲) برای ساختن سدی بزرگ!
(۳) تا بر قومی که در عذاب شدیدی بودند حکومت کند و اموالشان را کسب کند!
(۴) تا مردم را به توحید و عدالت دعوت کند!
۲۴. گزینه ۴ صحیح است.
خطاهای این گزینه:
مصدره «حفظ» (این فعل از باب مفاعله است بنابراین مصدر آن «مُحَافَظَةٌ» می‌باشد) - مفعوله «أموال» (این کلمه مجرور به حرف جر «علی» است نه مفعول!)
۲۵. گزینه ۲ صحیح است.
فعله الماضی علی وزن «تَفَعَّلَ» (از باب تفعیل است و فعل ماضی آن بر وزن «فَعَّلَ» می‌باشد) - له حرفان زائدان (از باب تفعیل است و با توجه به وزن ماضی آن «فَعَّلَ» یک حرف زائد دارد نه دو تا!)
۲۶. گزینه ۲ صحیح است.
يَتَعَلَّمَنَّ (با فتحه بر روی ل) صحیح است.
۲۷. گزینه ۲ صحیح است.
ترجمه گزینه‌ها:
(۱) جغد: پرنده‌ای که در روز می‌خوابد.
(۲) آفتاب‌پرست: عضوی در بدن حیوان
(۳) تاریکی: نبود نور
(۴) اردک: پرنده‌ای که در خشکی و آب زندگی می‌کند.
(عربی دهم، درس ۵)
۲۸. گزینه ۳ صحیح است.
«العاقل» مضاف‌إلیه و «عداوة» مبتدأ است!
(عربی دهم، درس ۵)
۲۹. گزینه ۳ صحیح است.
سؤال از ما کلمه‌ای را می‌خواهد که اگر در جای خالی قرارش دهیم، خبر جمله، یک اسم بشود. با توجه به اینکه مبتدا (اولنک) یک اسم اشاره است اگر پس از آن یک اسم بدون «ال» دار بیاوریم خبر است و اگر «ال» داشته باشد قطعاً خبر نیست. با این حساب گزینه‌های ۲ و ۳ باقی می‌مانند. حال با دقت به مؤنث بودن فعل «یجتهدن» گزینه ۳ را انتخاب می‌کنیم.
(عربی دهم، درس ۵)
۳۰. گزینه ۳ صحیح است.
«مرض» خبر است و صفت گرفته است («شدید»)
(عربی دهم، درس ۶)

۳۸. گزینه ۴ صحیح است.

کسانی که پیمان الهی و سوگندهای خود را به بهای ناچیزی می‌فروشند (علت):

- ۱) آنها بهره‌ای در آخرت نخواهند داشت؛
- ۲) و خداوند با آنها سخن نمی‌گوید
- ۳) و به آنان در قیامت نمی‌نگرد
- ۴) و آنها را (از گناه) پاک نمی‌سازد
- ۵) و عذاب دردناکی برای آنهاست

(دین و زندگی دهم، درس ۹، صفحه ۹۸)

۳۹. گزینه ۱ صحیح است.

عهد و پیمان خود را در زمان‌های معینی، مانند آخر هر هفته، آخر هر ماه یا شب قدر هر سال، تکرار کنیم تا استحکام بیشتر پیدا کند و به فراموشی سپرده نشود.

تکرار عهد ← استحکام عهد و عدم فراموشی (نسیان) آن
هرقدر عزم قوی‌تر باشد، رسیدن به هدف آسان‌تر است.
(تناسب) (سهولت در رسیدن به هدف)

آثار عزم قوی، استواری بر هدف، شکیبایی و تحمل سختی‌ها برای رسیدن به آن هدف

(دین و زندگی دهم، درس ۹، صفحه ۹۸)

۴۰. گزینه ۲ صحیح است.

ما پیامبر (ﷺ) را اسوه کامل خود قرار می‌دهیم (الگوگیری مطلق)؛ چون می‌دانیم که هر کاری که انجام داده، درست بوده و مطابق دستور خداوند بوده است.

امیرالمؤمنین (علیه السلام) درباره چگونگی پیروی از ایشان می‌فرماید:

آگاه باش برای هر پیروی کننده‌ای (تابعی)، امام و پیشوایی است که باید از او تبعیت کند و از علم او کسب نور کند.

هشیار باش، امام شما از دنیایش به دو لباس کهنه و از خوراکش به دو قرص نان کفایت کرده است.

اما شما قطعاً توانایی این قناعت را ندارید (ناتوانی در تبعیت مطلق)؛ ولی با پرهیزکاری و کوشش (جهاد) [در راه خدا] و عفت و درست‌کاری مرا یاری کنید.

(دین و زندگی دهم، درس ۹، صفحه ۱۰۲)

۴۱. گزینه ۲ صحیح است.

محبت و دوستی سرچشمه بسیاری از تصمیم‌ها و کارهای انسان است.

فعالیت‌هایی که آدمی در طول زندگی انجام می‌دهد ریشه در (معلول) دلبستگی‌ها و محبت‌های او (علت) دارد و همین محبت‌هاست که به زندگی آدمی جهت می‌دهد. (محبت جهت دهنده به زندگی آدمی)

دینداری، با دوستی خدا (تولی) آغاز می‌شود و برائت و بی‌زاری از دشمنان خدا (تبری) را به دنبال می‌آورد.

(دین و زندگی دهم، درس ۱۱، صفحه ۱۲۱)

۴۲. گزینه ۳ صحیح است.

انسان متوکل می‌داند که در صورت انجام وظیفه، هر نتیجه‌ای که به دست آید، به مصلحت اوست؛ اگر چه خود به آن مصلحت آگاه نباشد.

خداوند از هر کس نسبت به بندگانش مهربان‌تر است و آن چیزی را برای انسان متوکل رقم می‌زند که خیر و صلاح او در آن باشد.

(دین و زندگی دهم، درس ۱۰، صفحه ۱۰۹)

۴۳. گزینه ۴ صحیح است.

خداوند در آیه شریفه قرآن (سوره زمر، آیه ۳۸) می‌فرماید: «بگو چه می‌پندارید درباره آنچه جز خدا می‌خوانید؟ اگر خدا خواهد که به من زبانی برسد، آیا آنها دورکننده گزند او هستند؟ یا اگر رحمتی برای من خواهد، آیا آنها بازدارنده رحمت او هستند؟ بگو خدا برای من کافی است و توکل‌کنندگان بر او توکل می‌کنند.»

بنابر آیه شریفه فوق هرگاه خداوند بخواهد تا رحمتی را به بنده خود برساند، هیچ عاملی نمی‌تواند در مقابل رحمت الهی بازدارنده و مانع باشد.

بنابر آیه شریفه فوق هرگاه خداوند بخواهد تا رحمتی را به بنده خود برساند، هیچ عاملی نمی‌تواند در مقابل رحمت الهی بازدارنده و مانع باشد.

بنابر آیه شریفه فوق هرگاه خداوند بخواهد تا رحمتی را به بنده خود برساند، هیچ عاملی نمی‌تواند در مقابل رحمت الهی بازدارنده و مانع باشد.

(دین و زندگی دهم، درس ۱۰، صفحه ۱۱۰)

۴۴. گزینه ۱ صحیح است.

برترین دوستان خدا، رسول خدا (ﷺ) و اهل بیت ایشان می‌باشند که با تمام وجود به خدا عشق ورزیدند و زندگی خود را در اطاعت کامل خداوند سپری کردند. اطاعت و تبعیت از دستورات خدا در عبارت قرآنی «فَاتَّبِعُونِي» ذکر شده است.

البته این دوستی و محبت به دوستان خدا نیز بایستی همچون محبت به خدا، همراه با عمل و پیروی از آنان باشد.

(دین و زندگی دهم، درس ۱۱، صفحه ۱۲۱)

۴۵. گزینه ۱ صحیح است.

توکل به معنای اعتماد به خداوند است و انسان متوکل پس از انجام وظیفه خود، نتیجه و محصول کار را به خدا می‌سپارد.

توکل‌کننده‌ای که اهل معرفت باشد، می‌داند که در راستای راهیابی به نیازها و خواسته‌هایش باید از ابزار و اسباب بهره جوید. زیرا این اسباب و ابزارها بنابر حکمت الهی قرار داده شده است و بی‌توجهی به آنها به معنای بی‌توجهی به حکمت الهی است.

(دین و زندگی دهم، درس ۱۰، صفحه‌های ۱۰۹ و ۱۱۱)

زبان انگلیسی

۴۶. گزینه ۳ صحیح است.

ترجمه جمله: «ساعت ۱۱ دیروز، وقتی که طوفان شروع شد من داشتم توی باغچه کار می‌کردم.»

نکته مهم درسی: این تست در مورد کاربرد زمان گذشته استمراری است زیرا که در ساعت مشخص در گذشته (۱۱ دیروز) عمل کار کردن استمرار داشت. شروع شدن طوفان هم تاکید بر زمان مشخص در گذشته دارد. فرمول گذشته استمراری عبارت است از:

When + subject + was / were + v + ing.

(زبان انگلیسی دهم، درس ۳، صفحه ۸۲)

۴۷. گزینه ۲ صحیح است.

ترجمه جمله: الف) «چه کسی دوچرخه را برای شما تعمیر کرد؟»

ب) «هیچ کس، من خودم تعمیرش کردم.»

نکته مهم درسی: در این تست تأکیدی بر روی فاعل انجام می‌شود و در این صورت از ضمائر تأکیدی استفاده می‌شود. ضمیر تأکیدی I می‌شود myself.

(زبان انگلیسی دهم، درس ۳، صفحه ۸۶)

۴۸. گزینه ۳ صحیح است.

ترجمه جمله: نباید دست از تلاش بردارید. من مطمئن هستم که یک ایده جدید در ذهن شما شکل می‌گیرد و می‌توانید یک کسب و کار جدید راه‌اندازی کنید.

۱) ساختن

۲) حل کردن

۳) توسعه دادن، شکل دادن، پرورش دادن

۴) ترک کردن، رها کردن، تسلیم شدن

(زبان انگلیسی دهم، صفحه ۷۹)

۴۹. گزینه ۴ صحیح است.

ترجمه جمله: یادت می‌آید که پارسال پرنیان مدت‌ها مریض بود به همین دلیل نتوانست به طور منظم در کلاس‌هایش شرکت کند.

۱) شرکت کردن (با حرف اضافه in به کار می‌رود)

۲) شرکت کردن (با حرف اضافه in به کار می‌رود)

۳) اتفاق افتادن

۴) شرکت کردن (بدون حرف اضافه به کار می‌رود)

(زبان انگلیسی دهم، صفحه ۸۰)

ترجمه متن:

لانگستون هیوز یکی از بهترین نویسندگان آمریکایی در قرن بیستم بود. او در ژاپلین، میسوری، به دنیا آمد و در سن ۱۴ سالگی به کلیولند نقل مکان کرد. چند سال بعد، پیش از پیوستن به دانشگاه کلمبیا در نیویورک، او یک سال را در مکزیک سپری کرد. طی چندین سال بعد از آن، به عنوان ملوان دور دنیا را گشت و از بنادر مختلفی دیدن کرد و چندین شعر سرود. سپس به آمریکا بازگشت و به دانشگاه لینکلن پیوست. آنجا بود که جایزه ویتور بینر را برای شعر دانشجوی دوره لیسانس دریافت کرد. بعد از فارغ التحصیلی در سال ۱۹۲۸، او با استفاده از کمک هزینه تحصیلی گوگنهایم به اسپانیا و روسیه سفر کرد. رمان‌های او شامل بدون خنده نه (۱۹۳۰) و دریای بزرگ (۱۹۴۰) می‌شود. او در ۱۹۵۶ یک بیوگرافی نوشت و همچنین چند مجموعه شعر منتشر ساخت. از این مجموعه‌ها می‌توان به خسته افسرده (۱۹۲۶)، حافظ آرزو (۱۹۳۲)، شکسپیر در هارلم (۱۹۴۲)، میدان شگفتی (۱۹۴۷)، بلیط یک طرفه (۱۹۴۷) و گزیده اشعار (۱۹۵۹) اشاره کرد. هیوز استعداد‌های زیادی داشت، او یک ترانه‌سرا، نویسنده اپرا و یک خبرنگار بود. در سال ۱۹۶۰، زمانی که دیگر سنی از او گذشته بود، بیشتر وقتش را صرف جمع‌آوری اشعار آفریقایی، و آفریقایی - آمریکایی کرد تا نویسندگان سیاهپوست را به دیگران بشناساند. هیوز یکی از موفق‌ترین نویسندگان تاریخ ادبیات آمریکا است و همچنین یکی از رهبران هنری هارلم رنایسنس (جنبش سیاهپوستان) در دوره‌ای شناخته می‌شود که محله‌های سیاهپوست آثار ادبی، موسیقایی و دیگر اشکال هنر را به شکلی که زندگی آفریقایی - آمریکایی را به تصویر بکشند، تولید می‌کردند.

۵۷. گزینه ۱ صحیح است.

عنوان اصلی متن کدام است؟

- (۱) زندگی لانگستون هیوز
  - (۲) هارلم رنایسنس
  - (۳) نویسندگان آفریقایی - آمریکایی
  - (۴) نویسندگان آمریکایی قرن بیستم
- توضیح: زیرا بیشتر متن به زندگانی لانگستون هیوز و شرح فعالیت‌های ادبی و اجتماعی او می‌پردازد.

۵۸. گزینه ۳ صحیح است.

بر اساس متن، لانگستون هیوز همه فعالیت‌های زیر را انجام می‌داد به جز:

- (۱) رمان‌نویس
  - (۲) شاعر
  - (۳) تاریخ‌نویس
  - (۴) خبرنگار
- توضیح: زیرا در متن در مورد تاریخ‌نویس اشاره‌ای نشده است ولی رمان‌نویس، شاعر و خبرنگار بودن را به او نسبت داده‌اند.

۵۹. گزینه ۱ صحیح است.

کدام یک از واژه‌های زیر را می‌توان به جای کلمه "ماهر" = accomplished به کار برد؟

- (۱) موفق
  - (۲) توسعه‌یافته
  - (۳) باهوش
  - (۴) دارای قوه تخیل قوی
- توضیح: زیرا نویسنده می‌خواهد با استفاده از صفت accomplished بگوید که هیوز خیلی در کار خود مهارت داشته و در مقایسه با هم‌دوره‌هایش موفق‌تر بوده است. در واقع می‌توان در این بخش accomplished را با successful مترادف دانست.

۶۰. گزینه ۲ صحیح است.

بنابر نظر نویسنده، هیوز در سال‌های آخر عمرش چه کار کرد؟

- (۱) داستان‌های کوتاه نوشت.
  - (۲) نویسندگان آفریقایی - آمریکایی را معرفی کرد.
  - (۳) تمبر جمع‌آوری کرد.
  - (۴) راجع به زندگی در هارلم نوشت.
- توضیح: همان‌طور که در متن اشاره شده است، هیوز در دهه‌های آخر عمرش به جمع‌آوری مجموعه شعرهای آفریقایی و آفریقایی - آمریکایی همت گمارد تا آنها را به دیگران معرفی کند.

۵۰. گزینه ۴ صحیح است.

ترجمه جمله: پرهام پله‌های موفقیت را یکی پس از دیگری طی کرد تا اینکه رئیس شرکت شد.

- (۱) اختراع
- (۲) تحقیق
- (۳) ساختمان
- (۴) موفقیت

(زبان انگلیسی دهم، صفحه ۷۸)

۵۱. گزینه ۱ صحیح است.

ترجمه جمله: اگر به کودک کاری سرگرم‌کننده بدهید، کودک پرت‌تری به در دسر نمی‌افتد.

- (۱) پرت‌تری
- (۲) مرتب، تمیز
- (۳) مهمان‌نواز
- (۴) داخلی، خانگی

(زبان انگلیسی دهم، صفحه ۷۸)

۵۲. گزینه ۲ صحیح است.

در تاریخ ۲۶ اوت، وی به آزمایشگاه خود در نیوجرسی بازگشت و روز بعد آزمایش‌های خود را در مورد لامپ برقی خود آغاز کرد.

- (۱) برنامه‌ها
- (۲) آزمایش‌ها
- (۳) فارغ التحصیلی‌ها
- (۴) ملودی‌ها

(زبان انگلیسی دهم، صفحه ۷۷)

ترجمه cloze test:

دانش قدرت است به این معنا که انسان با استفاده از آن دانش، تحصیلات و کنترل کامل بر زندگی خود داشته باشد. افراد تحصیل کرده به راحتی می‌توانند از پس مسائل زندگی برآیند. دانش قوی‌ترین ابزاری است که به انسان‌ها قدرت می‌دهد و هیچ قدرت دیگری بر روی زمین نمی‌تواند بر دانش غلبه کند. همچنین می‌توان گفت که دانش به انسانی که برای حقوق خود مبارزه می‌کند و با دنیا رقابت می‌کند قدرت می‌بخشد. علم بین انسان و حیوان فرق ایجاد کرده است. انسان را نمی‌توان از نظر قدرت جسمانی با حیوانات مقایسه کرد، اما انسان تنها به دلیل قدرت علم، قدرتمندترین موجود روی زمین بوده است. انسان‌ها از نظر قدرت بدنی ضعیف‌تر از حیوانات هستند. انسان از دانش قدرت می‌گیرد و وابسته به نیروی بدنی نیست. انسان موجودی بسیار تیزبین و معقول روی زمین است، زیرا توانایی تغییر جهان را با دانش، تحقیقات و آزمایشات خود دارد.

۵۳. گزینه ۴ صحیح است.

نکته مهم درسی: کلمه control یک اسم است و قبل از آن صفت می‌آید (دلیل رد گزینه‌های (۱) و (۲) از طرفی بعد از صفت ملکی (his) به اسم نیاز داریم که life اسم است به معنای زندگی ولی live صفت است به معنای زنده.

۵۴. گزینه ۱ صحیح است.

با توجه به معنای جمله گزینه (۱) صحیح است.

۵۵. گزینه ۲ صحیح است.

- (۱) تعادل
- (۲) تفاوت
- (۳) نمونه
- (۴) صبر

(زبان انگلیسی دهم، صفحه ۸۰)

۵۶. گزینه ۱ صحیح است.

- (۱) تغییر دادن
- (۲) افزایش دادن
- (۳) مقایسه کردن
- (۴) در نظر گرفتن، به حساب آوردن

(زبان انگلیسی دهم، صفحه ۷۹)

ریاضی و آمار

۱. گزینه ۳ صحیح است.

(۱) الگوی $y = ax^2 + bx + c$ با شرط $(a \neq 0)$ را دارد.
 (۲) به کمک اتحاد مربع ۲ جمله‌ای به شکل $y = x^2 + 3x + 2$ خواهد بود.
 (۳) پس از ساده‌سازی به صورت $y = x + 1$ بوده و درجه ۲ نخواهد بود.
 البته یادمان باشد، از آنجا که $x = 0$ مخرج کسر را صفر می‌کند، دامنه تابع $\mathbb{R}$ نیست و تابع خطی نخواهد بود.
 (۴) با ضرب یک جمله‌ای در دو جمله‌ای $y = x^2 + x$ و تابع درجه ۲ است.
 (ریاضی و آمار دهم، صفحه ۶۳)

۲. گزینه ۳ صحیح است.

مختصات رأس سهمی $y = -x^2 + 4x - 5$ را به دست می‌آوریم:

$$\begin{cases} x_0 = -\frac{b}{2a} = -\frac{4}{2(-1)} = 2 \\ y_0 = -(2)^2 + 4(2) - 5 = -4 + 8 - 5 = -1 \end{cases} \Rightarrow \text{رأس سهمی: } (2, -1)$$
 نقطه $(2, -1)$ در ربع چهارم است که تنها گزینه‌ای که رأس آن در ربع چهارم است، گزینه ۳ می‌باشد.
 (ریاضی و آمار دهم، صفحه ۶۴)

۳. گزینه ۱ صحیح است.

طول رأس سهمی $x = -\frac{b}{2a}$ است. در معادله داده شده $b = 0$ و $a = 1$ بوده و $x = -\frac{b}{2a} = 0$ خواهد شد.
 (ریاضی و آمار دهم، صفحه ۶۶)

۴. گزینه ۴ صحیح است.

(۱) نشان دهنده تابع $y = (x - 4)^2$ است.
 (۲) نمودار تابع $y = -(x - 4)^2$ است.
 (۳) نمودار تابع $y = x^2 - 4$ است.
 (ریاضی و آمار دهم، صفحه ۶۷)

۵. گزینه ۴ صحیح است.

روش اول: در تابع درجه ۲ به شکل $y = a(x - x_0)^2 + y_0$ ، مختصات رأس سهمی نقطه (x_0, y_0) است. بنابراین در تابع درجه ۲ $y = 3(x - 2)^2 + 1$ ، مختصات رأس سهمی $(2, 1)$ می‌باشد.
 روش دوم: ضابطه تابع را مرتب کرده و به شکل $y = ax^2 + bx + c$ می‌نویسیم:

$$y = 3(x^2 - 4x + 4) + 1 = 3x^2 - 12x + 13$$

از آنجا که $a = 3$ و $b = -12$ است، طول رأس سهمی $x = -\frac{b}{2a} = -\frac{-12}{2 \times 3} = 2$ و برابر $x = 2$ است. اگر این مقدار را در x ضابطه تابع جایگزین کنیم عرض رأس سهمی به دست می‌آید:

$$x = 2 \rightarrow y = 3(2)^2 - 12 \times 2 + 13 = 1$$

بنابراین مختصات رأس سهمی $S(2, 1)$ است.
 (ریاضی و آمار دهم، صفحه ۶۷)

۶. گزینه ۴ صحیح است.

(۱) مختصات رأس سهمی نقطه $(-2, 5)$ است.
 (۲) از آنجا که ضریب x^2 منفی است، دو سر سهمی رو به پایین است.
 (۳) نمودار تابع محور طول‌ها را در نقطه‌های $x = 2 \pm \sqrt{10}$ قطع می‌کند.

$$y = 0 \rightarrow -\frac{1}{4}(x + 2)^2 + 5 = 0 \Rightarrow x = 2 \pm \sqrt{10}$$
 (۴) در محل برخورد با محور عرض‌ها $x = 0$ بوده و داریم:

$$y = -\frac{1}{4}(0 + 2)^2 + 5 = 3$$
 (ریاضی و آمار دهم، صفحه ۶۸)

۷. گزینه ۲ صحیح است.

برای به دست آوردن تابع سود، هزینه را از درآمد کم می‌کنیم:

$$y = (-x^2 + 6 \cdot x) - (8x + 20) = -x^2 + 52x - 20$$
 نمودار درجه ۲ به شکل $\cap$ بوده و بیشترین سود در رأس سهمی اتفاق می‌افتد. پس باید عرض رأس سهمی را به دست آوریم:

$$x = -\frac{b}{2a} = -\frac{52}{2(-1)} = 26$$

برای به دست آوردن عرض رأس سهمی $x = 26$ را در معادله جایگزین می‌کنیم:

$$y = -26^2 + 52 \times 26 - 20 = 656$$
 (ریاضی و آمار دهم، صفحه ۶۸)

۸. گزینه ۱ صحیح است.

از رابطه $a \cdot 2x + a = 100$ را بر حسب x می‌نویسیم:

$$a = -2x + 100$$
 را در $y = ax$ جاگزین می‌کنیم:

$$y = x(-2x + 100) = -2x^2 + 100x$$
 از آنجا که ضریب x^2 منفی است، نمودار سهمی به شکل $\cap$ بوده و ماکزیمم در رأس سهمی اتفاق می‌افتد. طول رأس سهمی:

$$x = -\frac{100}{2(-2)} = 25$$

$$a = -2x + 100$$

$$a = -2(25) + 100 = -50 + 100 = 50 \Rightarrow a = 50$$

(ریاضی و آمار دهم، صفحه ۷۰)

۹. گزینه ۲ صحیح است.

(۱) تعریف واحد آماری است.
 (۳) تعریف نمونه است.
 (۴) تعریف نمونه تصادفی است.
 (ریاضی و آمار دهم، صفحه ۷۳)

۱۰. گزینه ۴ صحیح است.

روش‌های گردآوری داده‌ها: مشاهده، مصاحبه، پرسش‌نامه و دادگان‌ها هستند.
 (ریاضی و آمار دهم، صفحه ۷۶)

۱۱. گزینه ۳ صحیح است.

این روش مرسوم‌ترین ابزار گرفتن اطلاعات از مردم بوده و هر ۱۰ سال یک‌بار انجام می‌شود.
 (ریاضی و آمار دهم، صفحه ۷۷)

۱۲. گزینه ۳ صحیح است.

می‌دانیم پارامتر و آماره هر دو مشخصه‌های عددی هستند که به ترتیب در جامعه آماری و نمونه تصادفی کاربرد دارند. ضمناً مقدار پارامتر هر متغیری، همیشه عددی ثابت است ولی مقدار آماره با انتخاب یک نمونه دیگر ممکن است تغییر کند.
 (ریاضی و آمار دهم، صفحه ۷۷)

۱۳. گزینه ۱ صحیح است.

(۲) محدودیت دادگان‌ها در عدم دسترسی همیشگی به اطلاعات ثبتی است.
 (۳) مشاهده معمولاً دقیق نیست.
 (۴) در مصاحبه دقت پاسخگویی افراد ملاک جمع‌آوری داده‌ها نیست.
 (ریاضی و آمار دهم، صفحه ۷۸)

۱۴. گزینه ۳ صحیح است.

واحد آماری: هر شیء یا شخص که مورد بررسی آماری قرار می‌گیرد. نمونه: بخشی از جامعه که مورد بررسی قرار می‌گیرد. جامعه: مجموعه کل واحدهای آماری
 (ریاضی و آمار دهم، صفحه ۹۳)

۱۵. گزینه ۴ صحیح است.

- وضعیت تأهل، دو حالت مجرد یا متأهل را شامل می‌شود که کیفی اسمی است.
- طول پاره‌خط یک کمیت عددی است که قابل انجام عملیات ریاضی است، پس کمی است و چون صفر در آن قراردادی نیست، بلکه به معنی نبودن است نسبتی است.
- رتبهٔ کنکور سراسری، با اینکه عدد است، اما عملیات ریاضی در آن بی‌معناست، پس کیفی است و چون در رتبهٔ یک ترتیب به معنی ارجحیت داشتن وجود دارد، پس ترتیبی است.

(ریاضی و آمار دهم، صفحه ۹۵)

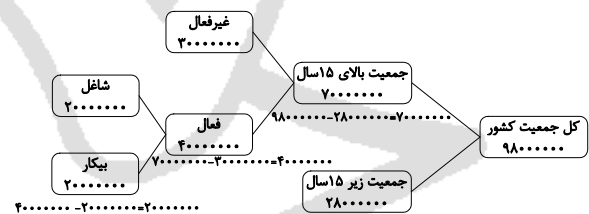
اقتصاد

۱۶. گزینه ۲ صحیح است.

گاهی اوقات از دست دادن شغل به دلایلی همچون تغییرات در فناوری‌های صنعتی و رویه‌های تولید، ضعف بودن ساختار اقتصادی، قاچاق یا واردات بی‌رویه و یا تحریم‌های اقتصادی، باعث می‌شود تا تولیدات شرکت‌ها و کارخانه‌ها کاهش یابد و اقتصاد کشور گرفتار رکود شده و به این ترتیب اشتغال کاهش و بیکاری افزایش یابد؛ با کاهش تولید و پدید آمدن رکود، کارگران کمتری هم مورد نیاز است و سرمایه‌ کمتری مورد استفاده قرار می‌گیرد؛ در چنین شرایطی اقتصاد دارای منابع بیکاری است که این منابع می‌توانست برای تولید کالاها و خدمات از آن استفاده شود اما از آنها برای تولید هیچ چیز استفاده نمی‌شود پس تولید ناکاراست و زیر منحنی PPF قرار می‌گیرد.

(اقتصاد دهم، صفحه‌های ۸۴ و ۸۵)

۱۷. گزینه ۳ صحیح است.

$$\text{نسبت بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100$$

$$\frac{200,000}{400,000} \times 100 = 50\%$$

نکته: دقت کنید وقتی جمعیت شاغل و بیکار با هم برابرند، نرخ بیکاری ۵۰٪ می‌شود.

(اقتصاد دهم، صفحه ۸۵)

۱۸. گزینه ۱ صحیح است.

(الف) بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد، بیکاری دوره‌ای است.
(ب) مطابق با معیار بانک جهانی، افرادی که زیر ۱/۹ دلار در روز درآمد دارند، زیر خط فقر مطلق‌اند و از تأمین احتیاجات اولیهٔ زندگی خود عاجزند.
(اقتصاد دهم، صفحه‌های ۸۷ و ۸۹)

۱۹. گزینه ۲ صحیح است.

(الف) روش کلی در تعیین میزان فقر آن است که نیازمندی‌های افراد یا خانوار را با توانمندی‌های آنان برای دستیابی به آن نیازمندی‌ها مقایسه کنیم.
(ب) از عوامل مهم بیکاری و فقر:
(۱) قاچاق یا واردات کالایی که مشابه آن در کشور تولید می‌شود.
(۲) قانون‌گذاری‌های متعدد، متناقض و دائمی در حال تغییر
(۳) بی‌ثباتی و ناامنی در فضای کار و بی‌ثباتی قیمت‌ها
(ج) در نقاط بالای نقطهٔ تعادل، بازار با مزاد عرضهٔ نیروی کار یا کمبود تقاضای نیروی کار مواجه است زیرا دستمزد از دستمزد تعادلی بیشتر است پس جویندگان کار حاضرند در این دستمزد کار کنند اما تقاضاکنندگان نیروی کار حاضر نیستند چنین مبلغ بالایی بابت دستمزد پرداخت کنند.

(اقتصاد دهم، صفحه‌های ۸۷، ۸۸ و ۹۰)

۲۰. گزینه ۴ صحیح است.

(الف) استفاده از طلا و نقره (پول فلزی) موجب گسترش تجارت در داخل کشورها و بین‌ملتها شد و فعالیت‌هایی از قبیل دریانوردی و حمل‌ونقل را نیز رونق بخشید.

(ب) پول وظایف مختلفی دارد. از جمله اینکه پول وسیله پرداخت در مبادلات است و نقش اصلی آن در مبادلات، آسان‌سازی مبادله است.

(اقتصاد دهم، صفحه‌های ۹۴ و ۹۸)

۲۱. گزینه ۲ صحیح است.

چک پول + سپرده‌های دیداری + اسکناس‌ها + مسکوکات = حجم پول

$$\frac{60}{100} (62000) = 37200 \rightarrow \text{واحد پولی}$$

$$\frac{1}{2} (8000) = 4000 \rightarrow \text{واحد پولی}$$

$$\text{ارزش چک پول‌ها} \rightarrow \text{واحد پولی} = 3800 - 4000 = 7800$$

$$\text{حجم پول} \rightarrow \text{واحد پولی} = 17,720 = 3800 + 4000 + 6200 + 7800$$

نکته: برای صرفه‌جویی در زمان لازم نبود ارزش چک پول‌ها و سپرده‌های دیداری را محاسبه کنید، چون در ردیف ۵ مجموع هر دو آمده است. فقط کافی بود که ردیف ۱ و ۲ و ۵ را با هم جمع بزنید.

(ب)

حساب‌های پس‌انداز بلندمدت + حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت = شبه پول

$$\text{شبه پول} \rightarrow \text{واحد پولی} = 10,000 = 2000 + 8000$$

شبه پول + حجم پول = نقدینگی

$$\text{نقدینگی} \rightarrow \text{واحد پولی} = 27,720 = 17,720 + 10,000$$

$$\text{الف) نسبت نقدینگی به شبه پول} = \frac{27,720}{10,000}$$

(اقتصاد دهم، صفحه ۹۸)

۲۲. گزینه ۳ صحیح است.

(الف) تا زمانی که کشور با افزایش شتاب قیمت‌ها (یا همان تورم) مواجه است، برای پیشگیری از افزایش قیمت‌ها یا کاهش سرعت آن، بانک مرکزی سیاست کاهش نقدینگی یا همان کاهش حجم پول در گردش (سیاست پولی انقباضی) را به کار می‌گیرد.

(ب) از عوامل بروز تورم:

(۱) فزونی تقاضا بر عرضه

(۲) عدم هماهنگی افزایش نقدینگی در کشور با افزایش تولید

(۳) افزایش درآمدهای نفتی (در کشور ما بعضاً به افزایش ظرفیت تولیدی کمک می‌کند اما باعث رشد درآمدهای اقتصادی و رشد حجم نقدینگی در کشور می‌شود).

(۴) نوسانات نرخ ارز

(اقتصاد دهم، صفحه ۱۰۳)

۲۳. گزینه ۱ صحیح است.

(ب) درصد تغییرات در CPI در کشور:

$$\text{هزینه سبد بازار در سال قبل} - \text{هزینه سبد بازار در سال معین} =$$

$$\text{هزینه سبد بازار در سال قبل}$$

درصد تغییرات CPI در کشورهای (الف) و (ب)

$$\frac{7700 - 7000}{7000} \times 100 = 10\% \Rightarrow$$

$$\frac{10}{100} = \frac{x - 5100}{5100} \Rightarrow 5100 = 100x - 51000 \Rightarrow 5100 + 51000 = 100x$$

هزینه سبد بازار در کشور (الف) در سال ۲۰۲۲:

$$56,100 = 100x \Rightarrow x = 5610 \rightarrow \text{واحد پولی}$$

(اقتصاد دهم، صفحه ۱۰۱)

۲۴. گزینه ۳ صحیح است.
الف) در دوره قاجار درحالی که کشورهای دیگر منطقه همچون مصر و ترکیه (امپراطوری عثمانی) و سوریه و لبنان در روند تجارت و گسترش تولید و صادرات محصولات کشاورزی، رشد مطلوبی داشتند، ایران گرفتار ضعف‌های ساختاری در اقتصاد بود.
ب) ویژگی عمده دوره پهلوی، جدا شدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود بود.
ج) رونق و آبادانی اقتصاد ایران را تا اواسط حکومت صفویه می‌توان از زیربنایها و عمران بندرها، بازارها، مدارس علمی، کاروان‌سراها، مساجد باقی‌مانده و فعالیت‌های خیریه‌ها درک کرد.
(اقتصاد دهم، صفحه‌های ۱۰۸ و ۱۰۹)
۲۵. گزینه ۲ صحیح است.
استقلال اقتصادی به معنای قطع ارتباط با کشورهای دیگر نیست و هر کشوری برای پیشرفت، به تعامل منطقی با کشورهای دیگر نیاز دارد. مهم آن است که این تعامل، مقتدرانه و از روی تدبیر باشد.
(اقتصاد دهم، صفحه ۱۱۵)
- علوم و فنون ادبی**
۲۶. گزینه ۳ صحیح است.
در گزینه یک التفهیم، در گزینه ۲: تاریخ بلعمی و در گزینه ۴ هر دو مورد از آثار نثر دوره سامانی هستند.
(علوم و فنون دهم، صفحه ۶۴)
۲۷. گزینه ۲ صحیح است.
تقسیم‌بندی ملک‌الشعرا بهار بر مبنای حوزه جغرافیایی و تاریخی شعر است.
(علوم و فنون دهم، صفحه ۶۴)
۲۸. گزینه ۴ صحیح است.
از ویژگی‌های فکری سبک خراسانی است، نه ویژگی‌های زبانی.
(علوم و فنون دهم، صفحه ۶۲)
۲۹. گزینه ۲ صحیح است.
از ویژگی‌های فکری شعر در سبک خراسانی است، نه ویژگی‌های زبانی
(علوم و فنون دهم، صفحه ۶۳)
۳۰. گزینه ۴ صحیح است.
براساس موضوع و نوع؛ به دو سبک عرفانی و حماسی و... تقسیم می‌شود و به متناسب مخاطب به عامیانه و عالمانه
(علوم و فنون دهم، صفحه ۶۰)
۳۱. گزینه ۲ صحیح است.
سبک دوره سلجوقی را «بینابین» نام نهاده‌اند.
(علوم و فنون دهم، صفحه ۶۲)
۳۲. گزینه ۳ صحیح است.
این گزینه از ویژگی‌های فکری سبک خراسانی است.
(علوم و فنون دهم، صفحه ۶۳)
۳۳. گزینه ۳ صحیح است.
تقسیم‌بندی بهار با توجه به دوره‌های تاریخی نثر فارسی در شش رده است:
۱) دوره سامانی
۲) دوره غزنوی و سلجوقی اول
۳) دوره سلجوقی دوم و خوارزمشاهیان (نثر فنی)
۴) دوره سبک عراقی (نثر مصنوع)
۵) دوره بازگشت ادبی
۶) دوره ساده‌نویسی
(علوم و فنون دهم، صفحه ۶۱)
۳۴. گزینه ۲ صحیح است.
محتوای نثرهای این دوره بیشتر علمی است و گاهی نثرهای حماسی، تاریخی و دینی هم دیده می‌شود.
(علوم و فنون دهم، صفحه ۶۴)
۳۵. گزینه ۴ صحیح است.
گزینه‌های ۱، ۲، ۳ از ویژگی‌های نثر دوره سامانی هستند که کتاب تاریخ بلعمی در آن دوران نگاشته شده است. اما گزینه ۴ از ویژگی‌های نثر دوره غزنوی و سلجوقی است.
(علوم و فنون دهم، صفحه ۶۴)
۳۶. گزینه ۳ صحیح است.
۱) چنان بود در عهد اول که دیدی:
چ ناک / بو / د در عهد / د او ول / ک دی دی
U / - - U / - - U / - - U
۲) نو بهاری کو جهان را نو کند:
نوب هاری / کوچ ها کلا / را / نو ک ند
U / - - / - - / - - U
نکته: «ن» بعد از مصوت‌های بلند تلفظ نمی‌شوند.
۳) هر که چیزی دوست دارد جان و دل بر وی گمارد
هر ک چی زی / دو ست دا زد / جان دل بر / وی گ ما زد
U / - - / - - U / - - U / - - U
۴) که تازنده‌ای زه به معنی ندانی:
ک تا زن / دای زه / پ مع نی / ن دا نی
U / - - U / - - U / - - U
(علوم و فنون دهم، صفحه ۶۹)
۳۷. گزینه ۳ صحیح است.
پ می سج جا د رن گین / کن گ رت پی ر م غان / گو ید
U / - - U / - - U / - - U
(علوم و فنون دهم، صفحه ۶۹)
۳۸. گزینه ۳ صحیح است.
در گزینه (۱) و (۲) «که» به شکل کامل نوشته شده، در صورتی که «ه» در تقطیع خوانده نمی‌شود و به شکل «ک» نوشته می‌شود.
(علوم و فنون دهم، صفحه ۶۹)
۳۹. گزینه ۴ صحیح است.
پ یا تا گل ب رف شانی م می در ساغ رن دا زیم
با توجه به مصرع مورد نظر هجای اول کوتاه است. کما اینکه هجای آغازین گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) نیز هجای کوتاه است، گزینه (۴)، با هجای بلند آغاز شده است.
۱) ح ری م عشق را در گه بسی بالات رز علق لست
۲) ک عیش قاسا لک ن مو د و ول و لی اف تا د مش کیل ها
۳) خ را بزم می گند هر دم فاری ب چشم م جا دو یت
۴) ک کجاست گز روی ک ز م با ما وفا داری ک ند
(علوم و فنون دهم، صفحه ۶۹)
۴۰. گزینه ۱ صحیح است.
پ ت، چ / گزینه ۲: ت گو چ / گزینه ۳: ک هر تا / گزینه ۴: ب ک گو
(علوم و فنون دهم، صفحه ۶۸)
۴۱. گزینه ۳ صحیح است.
عز زت، خواهش، کاتب
۱) خ یا نت / سی یا ست / پ یا
۲) ک یا رش / م آخ / د ر رزن
۴) پش ت وا ن، / خاب، م حب بت
(علوم و فنون دهم، صفحه ۷۱)
۴۲. گزینه ۱ صحیح است.
آ ی ن آ ر نق ش ت بن مو د را ست
خ د ش کن آ بی ن ش کس تن خ طا ست
نکته: در دست تلفظ نمی‌شود، پس در خط عروضی جایی ندارد.
(علوم و فنون دهم، صفحه‌های ۷۱ و ۷۲)

تاریخ

۵۱. گزینه ۲ صحیح است.
خشایارشا، پسر و جانشین داریوش، پس از فرونشاندن شورش‌های مصر و بابل، به یونان لشکر کشید و آتن را تصرف کرد؛ اما در نبرد دریایی در تنگه سالامیس توفیقی به دست نیاورد.
(تاریخ دهم، درس ۹، صفحه ۸۶)

۵۲. گزینه ۳ صحیح است.
خاندان هخامنشی از زمان پادشاهی اردشیر دوم که از ۴۰۴ تا ۳۵۸ ق.م. حکومت می‌کرد، دچار تفرقه درونی شد. در ابتدای زمامداری او، برادرش کوروش کوچک در آسیای صغیر به سر شورش برداشت و با سپاهی از مزدوران یونانی راهی پایتخت شد. در جنگی که میان دو برادر رخ داد، کوروش کوچک شکست خورده و کشته شد.
(تاریخ دهم، درس ۹، صفحه ۸۷)

۵۳. گزینه ۱ صحیح است.
پیروزی فرهاد دوم بر سپاه آنتیوخوس هفتم موجب بیرون راندن سلوکیان از خاک ایران شد.
(تاریخ دهم، درس ۹، صفحه ۸۰)

۵۴. گزینه ۱ صحیح است.
بنیان‌گذار سلسله اشکانیان، آرشک، از قبیله پرنی یا آپرنی در شرق ایران بود که بر فرمانروای سلوکی در ناحیه‌ای در حوالی قوچان امروزی شورید. اشکانیان با استفاده از جنگاوران قبایل شرق ایران که در سوارکاری و تیراندازی با کمان مهارت فراوان داشتند، سپاه ورزیده‌ای را تشکیل دادند. آنان چندین بار پایتخت خود را تغییر دادند. پایتخت‌های این سلسله به ترتیب عبارت‌اند از: شهر نسا در ترکمنستان امروزی، شهر صدروازه در حوالی دامغان کنونی که یونانیان به آن هکاتم‌پولس می‌گفتند و شهر تیسفون در نزدیکی بغداد امروزی.
(تاریخ دهم، درس ۱۰، صفحه ۹۱)

۵۵. گزینه ۲ صحیح است.
ساسانیان مصمم بودند تا به جای حکومت ملوک‌الطوایفی اشکانی، حکومتی متمرکز و قدرتمند ایجاد کنند که دستورات و قوانین آن در سرتاسر ایران اطاعت شود. از این‌رو، اردشیر بابکان در آغاز کار با مشکلات متعدد داخلی روبه‌رو شد. بسیاری از حاکمان محلی که نمی‌خواستند استقلال نسبی خود را از دست بدهند، با حکومت جدید به مخالفت برخاستند. اردشیر بسیاری از مخالفان را با جنگ بر سر جای خود نشاند و برخی دیگر را با نامه‌نگاری و ارائه دلیل‌های گوناگون با خود همراه کرد.
(تاریخ دهم، درس ۱۰، صفحه ۹۴)

۵۶. گزینه ۴ صحیح است.
کاهش توان اقتصادی حکومت ساسانی به سبب طغیان رودخانه‌های دجله و فرات، شکسته شدن سدها و به زیر آب رفتن زمین‌های حاصلخیز آسورستان (بین‌النهرین) بود که این امر از عوامل مهم سقوط سلسله ساسانیان محسوب می‌شود.
(تاریخ دهم، درس ۱۰، صفحه ۹۸)

۵۷. گزینه ۳ صحیح است.
الف) شیوه غیرمتمرکز اداره حکومت اشکانیان، شیوه حکومت ملوک‌طوایفی نامیده شده است.
ج) این عبارت از خصوصیات دوره ساسانیان است. در این دوران مداری به نام ارتشدارستان وجود داشت که افراد ارتش در آنجا آموزش می‌دیدند. همچنین، کتابچه‌هایی با موضوع‌های تخصصی درباره آموزش‌های نظامی از قبیل تشکیلات قشون، فنون جنگ، تیراندازی با کمان، تغذیه سپاهیان و مراقبت از اسبان وجود داشته که مربیان از آنها برای آموزش سربازان استفاده می‌کرده‌اند.
(تاریخ دهم، درس ۱۱، صفحه‌های ۱۰۲، ۱۰۶ و ۱۰۷)

۵۸. گزینه ۲ صحیح است.
در زمان داریوش یکم، حکومت هخامنشی به نهایت گسترش خود رسید. این پادشاه، برای سامان دادن به امور و اداره بهتر قلمرو پهناور تحت فرمان خود، نظام اداری منظم و کارآمدی را پدید آورد. از این‌رو، وی به‌عنوان بنیانگذار و طراح اصلی نظام سیاسی - اداری حکومت هخامنشیان شناخته می‌شود.
(تاریخ دهم، درس ۱۱، صفحه ۱۰۰)

گزینه ۳ صحیح است.

نَ شَا یَد	کِ خُو بَاکَر	بِ صَح رَا	رَ وَنَد
هَ مَ کَس	شِ نَا سَن	دُ هَر جَا	رَ وَنَد
- - U	- - U	- - U	- U

سایر گزینه‌ها:

۱) غَن کَ بُو تِی	رَا بَ جَک مَت	دَا م دَاد
صَد رَ عَا لَم	رَا دَ رُو آ	رَا م دَاد
- - U -	- - U -	- U -

۲) بَش نَ وَزَ نِی	چُن حَ کَا یَت	مِی کُ نَد
أَز جَ دَا یِی	هَا شِ کَا یَت	مِی کُ نَد
- - U -	- - U -	- U -

۴) هَر کَ سِی رَا	سِی رَ تِی بِن	هَا دِ اَم
هَر کَ سِی رَا	إِص طَ لَا حِی	دَا دِ اَم
- - U -	- - U -	- U -

(علوم و فنون دهم، صفحه ۶۹)

گزینه ۱ صحیح است.

۴۳. در این گزینه علاوه بر آرایه موازنه، سجع متوازی نیز دیده می‌شود (یعنی واژه‌ها حروف پایانی مشترک دارند) در سایر گزینه‌ها فقط آرایه موازنه دیده می‌شود.

هم	حرکاتش	متناسب	به	هم
↓	↓	↓	↓	↓
هم	خطواتش	متقارب	به	هم

(علوم و فنون دهم، صفحه ۷۵)

گزینه ۴ صحیح است.

۴۴. در این گزینه بین دو مصراع هر بیت کلمات دو به دو سجع متوازن دارند. در گزینه ب: بین می و نی سجع متوازی هم دیده می‌شود. در سایر گزینه‌ها بین کلمات دو به دو سجع دیده نمی‌شود.

(علوم و فنون دهم، صفحه ۷۵)

گزینه ۳ صحیح است.

۴۵. در این گزینه آرایه موازنه دیده نمی‌شود. در سه گزینه دیگر آرایه موازنه از نوع ترصیع به دلیل وجود سجع متوازی و متوازن در بین کلمات مصراع‌های هر بیت دیده می‌شود.

(علوم و فنون دهم، صفحه ۷۶)

گزینه ۲ صحیح است.

۴۶. در سایر گزینه‌ها علاوه بر سجع متوازن، سجع متوازی هم دیده می‌شود اما در گزینه دو بین مطرب و ساقی فقط سجع متوازن برقرار است و وجود همین دو کلمه باعث شده تا به جای آرایه ترصیع، آرایه موازنه داشته باشیم.
(علوم و فنون دهم، صفحه ۷۶)

گزینه ۴ صحیح است.

۴۷. زیرا در واژه‌های این گزینه سجع متوازن بین واژه‌ها دیده می‌شود.

خاک	را	چون	ناف	آهو	مشک	زاید	بی‌قیاس
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
بید	را	چون	سر	طوطی	برگ	روید	بی‌شمار

(علوم و فنون دهم، صفحه ۷۳)

گزینه ۲ صحیح است.

۴۸. در این گزینه بین تمام کلمات سجع متوازی وجود دارد که لازمه وجود آرایه ترصیع است. در گزینه (۳): بین دو واژه جان و دل فقط سجع متوازن وجود دارد پس فقط آرایه موازنه داریم، در گزینه (۲) هم همین قانون در مورد واژه‌های افعال و اخلاق صدق می‌کند و باعث می‌شود تا آرایه این بیت نیز ترصیع نباشد.

(علوم و فنون دهم، صفحه ۷۵)

گزینه ۴ صحیح است.

۴۹. در بین واژه‌های این بیت سجع متوازن دیده می‌شود و آرایه موازنه وجود دارد.
(علوم و فنون دهم، صفحه ۷۵)

۵۹. گزینه ۲ صحیح است.

علت	معلول
هجوم قبایل بیابانگرد عرب به شهرها و آبادی‌های ایران در حاشیه جنوبی خلیج فارس و دریای عمان	تأسیس حکومت دست‌نشانده لحمیان
انگیزه و روحیه قوای اعراب مسلمان	سقوط ساسانیان
کاستن از قدرت اشراف، نجبا و موبدان و کوتاه کردن دست آنان از امور کشوری	حمایت از مزدک توسط قباد ساسانی

(تاریخ دهم، درس ۱۰، صفحه‌های ۹۵ تا ۹۸)

۶۰. گزینه ۴ صحیح است.

داریوش اول: تأسیس نیروی دریایی و ایجاد پایگاه‌هایی در اطراف خلیج فارس و دریای سرخ از ابداعات او بود. دهیوک: با گردآوری جنگاوران قبایل متحد خود، اقدام به تشکیل سپاهی کرد و به منظور مقابله با هجوم آشوری‌ها، هگمتانه را به صورت دژی نظامی درآورد. خسرو انوشیروان: با استفاده از نیروی دریایی، یمن را اشغال حبشیان که از سوی امپراتوری روم شرقی حمایت می‌شدند، نجات داد.

(تاریخ دهم، درس ۱۱، صفحه‌های ۱۰۶ و ۱۰۷)

جغرافیا

۶۱. گزینه ۱ صحیح است.

مهم‌ترین دریاچه‌های فصلی ایران: ۱- دریاچه مسیله در قم، ۲- نریر در فارس، ۳- هامون در سیستان و بلوچستان، ۴- جازموریان بین دو استان کرمان و سیستان و بلوچستان. مهم‌ترین دریاچه‌های دائمی ایران: ۱- دریاچه ارومیه، ۲- زریبار (زریوار) غرب مریوان در استان کردستان، ۳- پریشان (فامور)، ۴- مهارلو (استان فارس) و ...

البته در قله بعضی از کوه‌های آتشفشانی مانند سیلان هم دریاچه‌های کوچکی وجود دارند که آب آنها از ذوب برف‌ها تأمین می‌شود؛ اما به دلیل سرمای ناشی از ارتفاع، اغلب مواقع سال یخ بسته است.

(جغرافیای دهم، درس ۶، صفحه ۵۶)

۶۲. گزینه ۱ صحیح است.

به ترتیب بخش‌های کشاورزی، صنایع و مصارف شهری و روستایی با ۶ و ۲ درصد، بیشترین تا کمترین میزان مصارف آب در کشور ایران هستند.

(جغرافیای دهم، درس ۶، صفحه ۴۶)

۶۳. گزینه ۲ صحیح است.

ب) سطح آب دریای خزر نسبت به سطح سایر آب‌های آزاد حدود ۲۸ متر پایین‌تر است.

(جغرافیای دهم، درس ۶، صفحه‌های ۵۴ و ۵۵)

۶۴. گزینه ۳ صحیح است.

الف) در ایران بیشتر بارش‌ها در اواخر فصل پاییز تا اوایل فصل بهار قرار دارد. به همین دلیل هرچه به پایان این دوره نزدیک‌تر می‌شویم، آبدهی رودها بیشتر می‌شود.

(جغرافیای دهم، درس ۶، صفحه‌های ۵۴ و ۵۵)

۶۵. گزینه ۱ صحیح است.

روز ۱۰ اردیبهشت، روز ملی خلیج فارس نامگذاری شده که سالروز اخراج پرتغالی‌ها از خلیج فارس است.

(جغرافیای دهم، درس ۶، صفحه ۵۳)

۶۶. گزینه ۳ صحیح است.

عوامل انسانی اثرگذار بر پراکندگی جمعیت عبارت‌اند از: حمل‌ونقل و ارتباطات، سرمایه و فناوری، پیشینه و سابقه تاریخی

(جغرافیای دهم، درس ۷، صفحه ۶۲)

۶۷. گزینه ۱ صحیح است.

$$100 \times \frac{\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان موالید}}{\text{کل جمعیت}} = \text{رشد طبیعی جمعیت}$$

$$1,362,000 - 370,000 \div 80,000,000 \times 100 = 1,24$$

(جغرافیای دهم، درس ۷، صفحه ۶۳)

۶۸. گزینه ۲ صحیح است.

طبق نمودار هرم سنی کشور آلمان، مشاهده می‌شود که میزان موالید در آن کم و جمعیت سالمند بیشتر است و به همین دلیل قاعده هرم سنی آن پهن نبوده و نمی‌تواند میزان جمعیت فعال و نیروی کار زیاد و جوانی داشته باشد؛ زیرا جمعیت این کشور رو به سالمندی می‌رود.

(جغرافیای دهم، درس ۷، صفحه ۶۶)

۶۹. گزینه ۴ صحیح است.

$$(12,100 = 2,200 - 14,300)$$

$$2,430,000 - 670,000 - 12,100 \div 110,000,000$$

$$\times 100 = 1,589 \text{ رشد مطلق جمعیت}$$

$$2,430,000 - 670,000 \div 110,000,000 \times 100 =$$

$$\text{زمان دو برابر شدن جمعیت} = 43,75 \rightarrow 70 \div 1,6$$

$$\times 100 = \frac{(\dots - \dots) \pm \dots}{\text{کل جمعیت}} = \text{رشد مطلق جمعیت}$$

$$\times 100 = \frac{\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان موالید}}{\text{کل جمعیت}} = \text{رشد طبیعی جمعیت}$$

$$\frac{70}{\text{نرخ رشد جمعیت}} = \text{مدت زمان دو برابر شدن جمعیت}$$

توضیح: برای به دست آوردن رشد مطلق جمعیت، در ابتدا به مهاجران خارج شده و یا وارد شده به کشور باید توجه کرد. از آنجا که تعداد مهاجران خارج شده از کشور بیشتر از مهاجران وارد شده به کشور است و این کشور جمعیت خود را از دست داده، مهاجران را از هم کم می‌کنیم

(رشد مطلق جمعیت) می‌گذاریم تا میزان رشد مطلق جمعیت حاصل شود.

(جغرافیای دهم، درس ۷، صفحه‌های ۶۳ و ۶۴)

۷۰. گزینه ۱ صحیح است.

خشک شدن منابع آب منطقه سیستان، که ناشی از بی‌توجهی به بند تاریخی هیرمند بود، باعث مهاجرت سیستانی‌ها به سرزمین گرگان شد.

(جغرافیای دهم، درس ۷، صفحه ۶۸)

جامعه‌شناسی

۷۱. گزینه ۳ صحیح است.

هرچه قدرت اقتناع یک فرهنگ بیشتر باشد، افراد رفتارهای متناسب با آن فرهنگ را بیشتر انجام می‌دهند.

(جامعه‌شناسی دهم، درس ۹، صفحه ۷۹)

۷۲. گزینه ۱ صحیح است.

بررسی سایر گزینه‌ها:
 ۲) صبوری: فردی و اکتسابی، روستایی بودن: اجتماعی و انتسابی، منزلت اجتماعی: اجتماعی و اکتسابی، خوش تیپ بودن: فردی و اکتسابی
 ۳) باهوش بودن: فردی و انتسابی، پدر بودن: اجتماعی و اکتسابی، زمان تولد: فردی و انتسابی، دارایی: فردی و اکتسابی
 ۴) مهربانی: فردی و اکتسابی، ایرانی بودن: اجتماعی و انتسابی، زودرنجی: فردی و اکتسابی، مکان تولد: فردی و انتسابی

(جامعه‌شناسی دهم، درس ۸، صفحه ۶۴)

۷۳. گزینه ۲ صحیح است.

بخشی از هویت آگاهانه است؛ یعنی آن را می‌شناسیم یا دیگران به آن پی برده‌اند و برایمان بازگو می‌کنند. بخش دیگری از هویت نیز برای ما پنهان است و آن را نمی‌شناسیم. گاه در شناخت ویژگی‌های هویتی خود و دیگران (خودآگاهانه یا ناخودآگاهانه) دچار خطا و اشتباه می‌شویم.

(جامعه‌شناسی دهم، درس ۸، صفحه ۷۳)

۷۴. گزینه ۲ صحیح است.

بررسی موارد نادرست:
 جامعه‌پذیری در جوامع مختلف شیوه واحد و ثابتی ندارد. فرهنگ‌پذیری به معنای انتقال فرهنگ از نسلی به نسل دیگر است.

(جامعه‌شناسی دهم، درس ۹، صفحه‌های ۷۵ تا ۷۷)

۷۵. گزینه ۴ صحیح است.

بررسی گزینه‌ها:
 ۱) درست - درست
 ۲) درست - نادرست (مربوط به تشویق و تنبیه است.)
 ۳) درست - درست
 ۴) نادرست (تشویق و تنبیه غیررسمی، آثار عمیق‌تری دارد.) - درست

(جامعه‌شناسی دهم، درس ۹، صفحه‌های ۷۷ تا ۸۰)

دارای علامت مثبت است.

در یک قضیه محصوره علامت موضوع را با توجه به سور و علامت محمول را براساس نسبت قضیه مشخص می‌کنیم. هرگاه قضیه سور کلی داشته باشد، علامت موضوع مثبت بوده و اگر سور قضیه جزئی باشد، علامت موضوع نیز منفی می‌شود.

اگر نسبت قضیه موجب باشد، علامت محمول نیز منفی است. هم‌چنین اگر نسبت قضیه سالبه باشد، علامت محمول نیز مثبت خواهد بود.

(منطق دهم، درس ۸، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

۸۳. گزینه ۲ صحیح است.

هرگاه قضیه‌ای موجب کلیه باشد، نقیض آن سالبه جزئیه است. سالبه جزئیه نیز عکس لازم‌الصدق ندارد. (وقتی گفته می‌شود که مثلث شکلی سه‌ضلعی است، منظور همه مثلث‌ها بوده و بنابراین یک قضیه کلی می‌باشد.)

(۱) موجب جزئیه

(۲) موجب کلیه

(۳) سالبه جزئیه

(۴) سالبه کلیه

نقیض قضیه مذکور در گزینه ۲ (مثلث شکل سه‌ضلعی است) چنین می‌شود: «بعضی مثلث‌ها شکل سه‌ضلعی نیستند»، که یک قضیه سالبه جزئیه بوده و دارای عکس نمی‌باشد.

(منطق دهم، درس ۷، صفحه‌های ۶۷ و ۶۸)

۸۴. گزینه ۴ صحیح است.

هنگامی می‌توان برای یک قضیه، نقیض لحاظ کرد که سور کلی تبدیل به سور جزئی شود یا بالعکس. در نتیجه نسبت قضیه نیز تغییر خواهد کرد. پس نسبت قضیه تغییر خواهد کرد. هم‌چنین برای نقیض یک قضیه، نسبت سالبه به موجب و نسبت موجب به سالبه تغییر خواهد یافت پس کیفیت قضیه نیز تغییر می‌کند.

برای تبدیل قضیه مندرج در صورت سؤال به نقیض آن، «نسبت موجب» به «نسبت سالبه» و نیز سور جزئی (برخی) به سور کلی (هیچ) تغییر می‌کند.

(منطق دهم، درس ۷، صفحه ۷۳)

۸۵. گزینه ۴ صحیح است.

هنگامی که از یک قضیه سالبه جزئیه (مثال: بعضی الف ب است) که عکس لازم‌الصدق ندارد، نتیجه (بعضی ب الف نیست) را بگیریم، در این صورت دچار مغالطه ایهام انعکاس شده‌ایم. زیرا سالبه جزئیه، عکس ندارد.

نکته: در صورتی که در جاه‌جا کردن اجزای قضیه، قاعده عکس مستوی را به درستی رعایت نکنیم، دچار مغالطه «ایهام انعکاس» می‌شویم.

(منطق دهم، درس ۷، صفحه‌های ۶۹ و ۷۰)

۸۶. گزینه ۴ صحیح است.

در صورت صادق بودن متضاد یک قضیه، (برای مشخص نمودن صدق و کذب آن قضیه) باید بدانیم که همواره کاذب است. چرا که امکان ندارد که هم‌زمان دو قضیه متضاد، صادق باشند. تشریح سایر گزینه‌ها:

۷۶. گزینه ۴ صحیح است.

جهانی که حول ارزش‌های دنیوی و این جهانی شکل می‌گیرد، تحرک اجتماعی را در محدوده همان ارزش‌ها به رسمیت می‌شناسد. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در چنین جامعه‌ای امکان تحرک صعودی صرفاً برای یک نژاد فراهم می‌شود. (۲) در یک جهان سکولار هویت دینی افراد نمی‌تواند بروز و ظهور اجتماعی داشته باشد. (۳) در یک جهان دینی و معنوی، هویت‌هایی که ابعاد متعالی و الهی انسان را نفی کند، به رسمیت شناخته نمی‌شود.

(جامعه‌شناسی دهم، درس ۱۰، صفحه ۸۵)

۷۷. گزینه ۴ صحیح است.

در یک جهان سکولار، هویت دینی و معنوی افراد نمی‌تواند بروز و ظهور اجتماعی داشته باشد. در این جهان امکان رأی دادن به قوانین دینی و الهی وجود ندارد، مانند ممانعت از حاکمیت اسلام در الجزایر. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) قسمت اول مربوط به جهان‌بینی دینی و معنوی و قسمت دوم مربوط به جامعه آپارتاید است.

(۲) مربوط به جامعه سرمایه‌داری است.

(۳) قسمت اول مربوط به جهان اجتماعی سکولار و قسمت دوم مربوط به جامعه آپارتاید است.

(جامعه‌شناسی دهم، درس ۱۰، صفحه ۸۶)

۷۸. گزینه ۴ صحیح است.

در تحرک اجتماعی افقی، موقعیت اجتماعی تغییر نمی‌کند و فقط جابه‌جایی رخ می‌دهد. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) انسان‌ها با کسب هویت‌های اجتماعی جدید موقعیت‌های اجتماعی نوینی را به دست می‌آورند.

(۲) انسان‌ها به گونه‌ای فعال با محیط اجتماعی خود برخورد می‌کند و هویت اکتسابی اجتماعی خود را به دست می‌آورند.

(۳) فرصت‌هایی که افراد در جهان‌های مختلف برای تحرک اجتماعی و کسب هویت‌های اجتماعی جدید دارند، یکسان نیست.

(جامعه‌شناسی دهم، درس ۱۰، صفحه ۸۳)

۷۹. گزینه ۲ صحیح است.

افراد با گذر زمان، به گونه‌ای فعال با محیط اجتماعی برخورد می‌کنند و هویت اکتسابی خود را به دست می‌آورند.

(جامعه‌شناسی دهم، درس ۱۰، صفحه ۸۳)

۸۰. گزینه ۱ صحیح است.

این سؤال مربوط به مبحث «هویت اجتماعی و جامعه‌پذیری» است. (جامعه‌شناسی دهم، درس ۹، صفحه ۷۵)

منطق

۸۱. گزینه ۳ صحیح است.

چون موضوع یک قضیه شخصیه مفهومی جزئی است، بنابراین هیچ وقت «سور» نمی‌پذیرد (نه سور کلی و نه سور جزئی). به همین علت یک قضیه شخصیه هرگز تضاد ندارد.

(منطق دهم، درس ۷، صفحه ۷۴)

۸۲. گزینه ۲ صحیح است.

چون در قضایای شخصیه همه مصادیق موضوع (که یک فرد مشخص است) مورد نظر قرار می‌گیرد، بنابراین همیشه موضوع قضیه شخصیه

۹۰. گزینه ۳ صحیح است.

در استدلال فوق، حد وسط در مقدمه اول «سفید» و در مقدمه دوم «از سفید» است. و با توجه به اینکه یکی از شرایط قیاس هم معنا بودن حد وسط در هر دو مقدمه است و در اینجا نیز حد وسط عیناً تکرار نشده است، پس مغالطه عدم تکرار حد وسط شکل گرفته است.

(منطق دهم، درس ۸، صفحه‌های ۷۲ تا ۷۴)

۱) در صورت کلی بودن یک قضیه کاذب، صدق و کذب متداخل آن را نمی‌توان مشخص کرد.

۲) صدق و کذب متضاد قضیه کاذب را نمی‌توان مشخص کرد. چرا که ممکن است هر دو قضیه (هم قضیه اصلی و هم متضاد آن) کاذب باشند.

۳) اگر عکس مستوی یک قضیه کاذب باشد، صدق و کذب آن قضیه را نمی‌توان تعیین کرد.

(منطق دهم، درس ۷، صفحه‌های ۶۴ تا ۶۸)

۸۷. گزینه ۱ صحیح است.

می‌دانیم که هر قیاس برای معتبر بودن باید علاوه بر قانون نتیجه قیاس، از سه شرط برخوردار باشد: سالبه نبودن هر دو مقدمه؛ منفی نبودن حد وسط در هر دو مقدمه؛ در صورت مثبت بودن علامت موضوع یا محمول در نتیجه، در مقدمات نیز باید علامت مثبت داشته باشد.

این قیاس چون از شرط سوم برخوردار نیست، بنابراین نامعتبر بوده و منجر به نتیجه نخواهد شد. هم‌چنین از آنجا که حد وسط در مقدمه اول و دوم در جای «محمول - موضوع» قرار دارد، قیاس شکل اول است.

(منطق دهم، درس ۸، صفحه‌های ۷۷ تا ۷۹)

۸۸. گزینه ۱ صحیح است.

هرگاه در یک قیاس نتیجه سالبه بوده و یکی از دو مقدمه موجبه باشد، قطعاً مقدمه دیگر سالبه خواهد بود. با توجه به این، شرط اول اعتبار قیاس این است که هر دو مقدمه سالبه نباشند و حداقل یکی از مقدمات موجبه باشد.

اگر در یک قیاس هر دو مقدمه جزئی باشد، قیاس نامعتبر است. (رد گزینه ۲)

در یک قیاس معتبر حداقل علامت یکی از حد وسطها باید مثبت باشد و اگر حد وسط در هر دو مقدمه دارای علامت منفی باشد، قیاس معتبر نیست. (رد گزینه ۳)

در یک قیاس معتبر هر دو مقدمه نمی‌تواند سالبه باشد و حداقل یکی از مقدمات باید موجبه باشد. (رد گزینه ۴)

(منطق دهم، درس ۸، صفحه ۷۷)

۸۹. گزینه ۴ صحیح است.

با توجه به نتیجه قضیه که موجبه است، پس مقدمه دوم نیز باید موجبه باشد. در گزینه ۱، نقیض آن به صورت «بعضی انسانها باهوش نیستند» که در این صورت مقدمه دوم سالبه بوده و در نتیجه قیاس نامعتبر است. (رد گزینه ۱)

در گزینه دوم، عکس قضیه «هر انسانی باهوش است» به صورت «بعضی انسانها باهوش هستند» درمی‌آید. از آنجا که حد وسط در هر دو مقدمه منفی می‌شود، پس قیاس نامعتبر است. (رد گزینه ۲)

در گزینه سوم، نقیض «هیچ انسانی باهوش نیست» به صورت «بعضی انسانها باهوش هستند» خواهد بود. در اینجا نیز در هر دو مقدمه حد وسط علامت منفی دارد و در نتیجه قیاس نامعتبر است. (رد گزینه ۳)

در گزینه چهارم، تضاد قضیه فوق به صورت «هر انسانی باهوش است» خواهد بود که دارای هر سه شرط اعتبار قیاس می‌باشد.

(منطق دهم، درس ۷، صفحه‌های ۶۳، ۶۴، ۶۷ و ۶۸)